

MAGYAR LÁZLOV

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R-T.**
Törvényeszkí bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Chamberlain több napot tölt a francia arcvonalra küldött angol hadseregnél

Blum Leo Londonba érkezett. — Halifax és Eden a nemzeti-szocialista kormánnyal való békekötés ellen

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök Franciaországba érkezett és néhány napot tölt az expedíciós hadseregnél.

Leon Blum, a francia szociáldemokraták elnöke, Londonba érkezett a nemzetközi szocialista szövetség értekezletére. Londonban megbeszélést folytat Atlee és Greenwood képviselőkkel a hadviselés kérdéséről.

Halifax külügyminiszter csütörtökön egy díszvacsorán többek között a következőket jelentette ki:

— A jelenlegi háború nemcsak a fegyverek, hanem a népek és nemzetek akaratának háborúja is. Az angol propaganda őrizkedni fog a régalmaktól és hazugságoktól, eltérve az ellenség propagandájának jellegétől. Az a mód, ahogyan a világ közvéleményét tájékoztatták, sok barátot szerzett Angliának, míg az ellenségnek egyetlen igaz barátja sincs.

Ezután Eden gyarmatügyi miniszter hangsúlyozta, hogy az angol népnek minden erőfeszítést meg kell tenni, hogy minél rövidebb idő alatt megnyerjék a háborút. Egy, a jelenlegi nemzeti szocialista kormánnyal megkötött megalkuvásos béke a jövő nemzedékeket is ugyanolyan szenvedésekre ítélné, mint amilyenek a most élő nemzedékeket sújtják.

Az északszírjai légitáncsata

Berlinből jelentik: Az északszírjai légitáncsátáról tegnapi közölt adatok a Német Távírási Iroda újabb jelentése szerint további kiegészítésre szorulnak. Eszerint a 20 angol támadó repülő közül a már jelzett hat darabon kívül a német Messerschmidt-gépek még további négyet lelőttek. Tehát a támadó angol légitáncsától tíz veszett oda, míg a németek vesztesége egy kényszerleszállás. Az angol légitáncs az újabb bevezetett repülő őrszolgálat egységeiből állott. A német sajtó úgy tárgyalja az esetet, mint annak a bizonyítékát, hogy a német határ elleni légitáncsát nemcsak visszautasítani tudják, de a támadók megsemmisítésére is fölényes erejük van.

Londonból jelentik: Az angol légügyi hivatal tegnapi jelentésében a Friz-szigetek fölötti légitáncsátáról úgy szólt, hogy megerősítette 3

angol repülőgépet elpusztulását. Újabb hivatalos jelentés azt állapítja meg, hogy mind a 20 angol repülőgép sértetlenül hazafejlesztett s igen becses tájékoztató adatokat hozott magával.

Újabb angol repülő-támadások

Londonból jelentik: Angol repülőgépek péntekre virradó éjszaka és péntek délelőtti ismét elrepültek a borkumi és norderneyi és német támaszpontok felett és bombázták a német vízirepülőgépeket.

Angol és semleges hajópusztulások az angol és norvég vizeken

Oslóból jelentik: A Föina nevű 1674 tonnás norvég gőzös aknára futott és elsüllyedt.

Londonból jelentik: A norvég vizeken elsüllyedt a Thomas Walton nevű 4460 tonnás angol gőzös, valamint a 259 tonnás Paralos nevű görög gőzös.

Pénteken az Athel Templar nevű kőolajszállító angol hajó Anglia keleti partjai mentén súlyos sérüléseket szenvedett. A legénység egy másik hajó vette fedélzetére.

A James Ludford nevű angol halászhajó aknára futott és elsüllyedt. Legénységének 17 tagja életét veszítette.

Londonból jelentik: Az Imerlane 3900 tonnás angol petróleumszállító gőzös az Északi tengeren aknára futott és elsüllyedt. Az áldozatok száma tekintélyes.

Berlinből jelentik: A norvég partokon az utóbbi időben előfordult hajószerecséltenségek aggasztják az illetékes norvég köröket. A nemzetvédelmi minisztérium ezzel kapcsolatban megindított vizsgálat arra mutat, hogy a szerecséltenségeknél nem aknákról van szó, hanem a norvég felségjog alá eső területeken német tengeralattjárókról. Az oslói kormány ezért erélyes tiltakozással élt Berlinben.

Egy német hajó pusztulása a délamerikai vizeken

Santiago de Chileből jelentik: A Düsseldorf nevű 4930 tonnás német teherhajót az angolok elsüllyesztették.

A chilei tengernagyi hivatal jelentése szerint a Düsseldorf német hajót nem süllyesztették el, hanem zsákmányul ejtették.

Továbbra is tétlenség lesz a nyugati arcvonalon

Olasz értesülés a németek Franciaország iránti számításairól. Berlin a Róma és Moszkva iránti barátság között

Rómából jelentik: A Stampa berlini tudósítója megállapítja, hogy a nyugati arcvonalon még sokáig teljes tétlenség lesz. Németország továbbra is el van tökéltve, hogy közte és Franciaország között nem idéz elő semmiféle jóvátehető cselekményt. Berlinben továbbra sem tartják kizártnak Anglia és Franciaország szétválását. Lehetséges azonban, hogy a háború keletre és pedig Törökország, a Perzsia-öböl és India irányában terjed ki. A helyzet

világos megértéséhez természetesen ismerni kellene Moszkva végleges magatartását. Berlin mindenesetre azon dolgozik, hogy Moszkva barátságát összeegyeztesse Róma barátságával, tekintettel az oroszok dunai és balkáni érdekeire. Németország számára nincs bolsevista veszély, nincs pánszláv veszély, csak kizárólag angol veszedelem.

(Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

Gigantikus párviadal

Az angol közvélemény egyik legtekintélyesebb tanítója és nevelője az Observer című folyóirat, mely legutóbb ezzel a „gigantikus párviadal” kifejezéssel jellemezte, hogy kik és mik állanak szemben a mai háborúban. Nem katonai erők és módszerek, hanem különböző termelési rendszerek. A „totalitárius,” vagyis minden néperőt egybefogó és egy-egy közös célba irányító alkotási folyamat az egyik, amely a magánélet minden vonatkozását összeszervezi, fölszívja és csak annyi érvényesülést enged az egyesnek, amennyire az hasznára és javára tud lenni az összeségnek, a közületnek, a népi összetartásnak. A másik termelési rendszert ezzel szemben „demokratikus”-nak mondja az „Observer”, ami szövege szerint „népuralmi” fogalmat jelentene, vagyis megint a népösszeség javára szólót.

Azonban ez a „demokratikus” megjelölés a nyugati nagyhatalmak (Anglia, Franciaország, Északamerikai Egyesült Államok) kormányzati módszerére vonatkozik, hogy azoknál a nép nem adja a maga parlamenti beleszólása nélkül a kormányt egyesek kezébe, s nem helyezi parancsuralom alá magát. Ez viszont csak a politizálási módja és részlete a közéletnek, de nem a munkamódozók szervezése. A munkamódokra ezek a demokratikus kormányzati rendszerek elfogadták az úgynevezett liberálisizmust, az egyéni szabad tevékenységet, hogy mindenki szabad versenyben előzködhetik a másikkal. Ez a szabad verseny kifejezi az emberekből a vetélkedést és utat ad — legalább elvileg — a legjobbak felülkerülésének. Az ilyen legjobbak összes anyagi képessége és termelő tevékenysége adja az illető népösszeség, nemzet, állam vagyonát és jövedelmét. Az ilyen vagyonszerzés és jövedelemkeresés az, amit mai értelmű „demokratikus” termelésnek lehet nevezni.

Totalitárius: a minden egyént egymásba kapcsoló, viszont demokratikus: a minden egyént maga szabad fejlődésére szétoldó irány. A mai két gigantikus küzdő tehát nem más, mint ez a két ellentétes irány a termelésben, vagyis az emberiség alkotó tevékenységében. Ez az alkotó tevékenység elsősorban és legfőképpen gazdasági téren mozog; de aztán kihat a szellemi életre is, mikor a két irány szerint gondolkozásokat ébreszt, tanít, nevel, vagy hangulatokat kelt, vagy rajongásokat támaszt, szenvedélyeket és indulatokat korbácsol. Világnézeti rendszerek is tudnak így egymással szemben kialakulni, melyeknek mind a gazdasági rendszerek adják az alapot, vagy éppen a végcél és eszmények kitűzését. Azonban mindkettő egyezik abban, hogy nem a lelki világban keresi az élet célját, hanem a földiekben.

Ez utóbbi vonatkozásról most nem akarunk szólni, csak ismételtén rántalunk arra, hogy az egyik küzdő félnek, az angolnak a felfogása szerint is a mai háború a termelési rendszerek gigantikus párviadala. Még közelebbivé tette az ellentétes termelési rendszerek megvilágítását most ezen a héten Reynaud francia pénzügyminiszter, ki úgy jellemezte a helyzetet, hogy a németek a maguk munkaereje tömérdek összességével akarnak győzni a nyugati hatalmak tömérdek aránya fölött. És igen jellemző, hogy a francia pénzügyminiszter vezető embere elismerő szavakat talált a német termelési rend totalizmusára. És nem is amolyan felületlen hókrolást, ami az ellenfél iránti lovagiaságban tetszeleg, hanem egyenesen mélyreható megállapításokat. Azt, hogy a német termelési rendszer pénz nélkül és hitel nélkül megelőzte és túlhaladta a demokratikus államok termelési rendjét. A német termelési rend hat évi gyakorlatlal beidegzette, hogyan kell ostromlott várban élni. És hogy egy ország se tud versenyezni áldozat-

Legszebb és legolcsóbb karácsonyi ajándék az Eucharisztikus kongresszusi emlékkönyv.

Megrendelhető „ECLESIA” Nagyvárad, Regele Carol II. No. 1.

hozatalban és munkaszervezésben Németországgal.

Ezek a megállapítások persze mind arra a célra szolgáltak, hogy a francia népet is hasonló önfeláldozásra, a közösség érdekében való vagyoni igénytelenségre, a fogyasztások bőségének korlátozására, a termelő munka fokozására buzdítsák. Hogy mindezt miért? Abban már van egy anyagias fordulat a Reynaud további beszéde során. Azért, hogy több legyen a kivétel, abból több deviza, több pénz jöjjön be, s hogy azzal a több pénzzel megnyerjék a háborút. Már nem az alkotások növekvése, az összes nép javára való termelési eredmények létrehozatala a fő, hanem a pénz, a pénz, a pénz, hogy legyőzzék vele a másik nép munkáját. Ime, itt már kiütözik a gigantikus két fél szembenállása. A munka és a pénz küzdő körvonalai felrajzolódnak a világ-horizontra.

Érdekes, hogy az angol gondolkodás is megnyírt egyezik ezzel a Reynaud-féle felfogással. Az *Observer* említett cikke is ráutal arra, hogy a „furor teutonius” („német düh”) olyan termelési eredményeket hozott létre a hadiparban, „amilyent a világ még nem látott.” És biztatja az angolokat, hogy hasonló erős szervezéssel térjenek átők is a totális termelés fogására, mert az angolokban is van erre erő, míg a „náci Birodalom” már végsőkig fokozta az erejét és tovább nem tud menni. Mindazonáltal óvint az ellenfél lebecsülésétől, ellenben éppen arra akar biztatni, hogy az angolok is hasonló erőfeszítéseket tegyenek. Aztán elűnődik azon, hogy miért van ma is Angliának másfélmillió munkanélkülije, amikor a háború fokozott termelési tevékenységet kívánna meg, s amikor annyi embert használ fel a katonaság, a tengerészet, a légi szolgálat. Hogyan lehet, hogy mégis maradt fölösleges ember másfélmilliónyi számban — munka nélkül? „Itt valami nincs rendben”, — mondja az „Observer” aggodalmasan.

Ez az aggodalmaskodás tulajdonképpen azt mondja, hogy a „demokratikus” termelési rend nem tud kellő munkát adni. Több a nyereségre, a versenyre való beállítás, több a spekulációs üzemi megszorítás, semhogy mindenkinek a munkáját igénybe akarná venni. Ezért kíván az angol folyóirat új masinériát a termelési rendre. És meg is indult ebben az irányban a szervezkedések. Az angol hadiszállítási minisztérium tervezetet adott ki, hogy az országot tizenhárom kerületre osztva, meg kell alkotni mindenik kerületben a munkairányító hivatalokat és bizottságokat, melyek az üzemeknek parancsoljanak. Munkaadók és munkások szervezetének a kiküldöttjei lesznek a bizottságokban, s fölöttük a kormány kiküldöttjeiből álló munkahivatal. Tehát totalitáros módszer a demokratikus államban.

Es aztán Angliában is megvan az a fordulat a gondolkodásban, hogy kiviteli túlnövekvéssel kell a háborút megnyerni. A *Times* közreadta azt a véleményt, hogy a német kivitel elleni tengeri zárlat, ami a semlegesektől is elveszi a német árut, — nem vezet kellő eredményre. Ehelyett olcsóbb árak kínálásával, úgynevezett „alájárlással” kell a német versenytársat kiszorítani a külföldi piacokról. Ezt is azért, hogy a németnek ne legyen kivitele, ne legyen tehát devizája. Chamberlain miniszterelnök is világosan kifejezte, mikor a szigorított tengerzárát bejelentette, hogy ezzel a devizaszükséget akarja az ellenfélnél előidézni. Tehát látnivaló, hogy az angol gondolkodás is a pénz, a pénz, csak a pénz jelentőségeire összpontosul. Azt akarja elfogni a német munka elől, hogy a háborút győzelemesen meghívassa.

A mostani háború ezért nem folyik a rendes harcstereken. De másutt — ahogy Chamberlain miniszterelnök mondotta — „életre-halálra megy a harc.” Az árutak üldözik a tengereken, a levegőben, sőt a szárazföldön is. A szárazföldön szállítási és termelési nehézségek előidézésével, vagy olcsóbb kereskedelmi szerződésekkkel és árucserékre vonatkozó kölcsönökkel, meg hitelnyújtásokkal. A pénz és a munka harca ez, amit a „totális” és „demokratikus” termelési rendszerek most egymással szemben vívnak. Ha így nézzük az eseményeket sok mindent világosabban fogunk látni a mai látszólagos zürzavarban. Azt is látni fogjuk, hogy miért fakulnak el a „hadviselő fél”

és a „semleges” fogalmai között a határvonalak, s hogyan lesz tulajdonképpen az egész világ csatatér.

De azt is megjegyezzük, hogy ez a gigantikus párviala tulajdonképpen új fejlődések vajadását jelenti. Nem lehet itt olyan győzelem kilátásairól beszélni, melyben egyik tökéletesen megsemmisíti a másikat. A pénznek át kell nemesednie munkabecsülő és munkát értékelő csereszerekké, s

nem tarthatja meg az önmagáért és a javak igazságtalan elosztásáért való uralmat. A munkának is fel kell szabadulnia a más ellen dolgozó öpös indulatokból, ami tulajdonképpen mind a pénzhez kötött rabszolgaságból támad. Így kell elkövetkeznie az anyag uralma helyett a lélek uralmának, a jobb felismerés világosságának a minden népreteget átjáró és felemelő jószág korszakának.

(b. p.)

Karácsonyi ajándék

Ismét benne vagyunk a karácsonyi ajándékozás gondjában. Igen nagy öröm ajándékozni, de megajándékozva lenni, mi tagadás, még nagyobb. A kölcsönösség elve azért legtöbbször mégsem érvényesül az anyaljárásban, s ez mégse nem süjt le hál' Istennek senkit. Csak annak sár a karácsonya, ahinek nincs kit megajándékoznia.

Nem is a kölcsönösség szempontja a fontos az ünnepi készülődések töprengésében, hanem a figyelem, a hasznosság, a lehető legnagyobb örömszerzés, a meglepetés gondja: mivel lepjük meg a gyermeket, az asszonyt, a férjet, a háztartási alkalmazottat s a többieket, akik odagyűlnek a családi karácsonyja alá vagy csak valahol messze, postacsomagból várják a szeretet megnyilatkozását. Sokan, hallom, a háborús időkre, a gazdasági válságra való tekintettel ajándékozási fegyverszünetet kötöttek, megállapodtak egymással, hogy most kivételesen, nem bombázzák egymást semmivel. De én ezt a megoldást nem ajánlanám. A karácsony színeit, illatát, melegét nem szabad kisebbiteni: elég talán, ha a fegyverkezés korlátozásának módszereit használatosan csökkentjük az örömszerzés kaliberét.

A takarékosági szempontok mégis óhatatlanul uralkodókká váltak mai karácsonyi gondjainkban. Nagy híve vagyok a takarékoságnak; a szigorúságra oly kevésbé hajlamos magyarság köreiben érhetően népszerű skót adományokat is hatóságilag tiltanom be, mert alkalmasak a beosztó életmód kompromittálására. De karácsonykor mégis ki kell egy kicsit nyitni a bugyellárist. Elrettentő példaként kísért emlékezetemben bécsi háziasszonyom, akinek családjánál mint külföldet járó egyetemi hallgató első karácsonyomat töltöttem otthon kívül. Nagy körpötlásra lett volna szükségem, kivételesen meleg és elbűvölő karácsonyi hangulatra vártam s melkora volt megdöbbenésem, mikor az anygal csemettyűjéleire megjelenvén a drék kishivatalnok-család szebbik szobájában, műkarácsonyja meredeztet elöttem. Drót-vázu, szabályos alkotásmány volt ez, amelyet zöldre festett, aprólékosan pödört toll-nyag tüskézett, kinosan utánozva a fenyőfa tülveleit.

— Sehr praktisch, — magyarázta a háziasszonyom. — Tíz évvel ezelőtt vásároltam kilenc koronáért. Minden vízkeresztkor gondosan becsomagolva elraktározom s ma is olyan, mint újkorában volt... S minthogy Bécsben egy koronába kerül egy kisebbitje fenyőfa, kilenc év alatt letörlesztődött a befektetés. Az idén a kamatot élvezük, s a hőrekező karácsonykoron, ha Isten éltet bennünket, ingyen van a fa. Man muss sparen...

Igazán volt a jó nyárspolgárnak: takaré-

koskodni kell. Legszebb hangulatunk megrablásával tulzába esni azonban mégsem ajánlatos.

De érvényesülnék világnézeti és társadalmi szemléleti szempontok is az anyaljárás előkészítésénél. Egy antimilitarista barátom száműzte kislia karácsonyja alá a katonasági felszerelési tárgyait. Nem kell puska, nem kard, se golyószóró, se harcikos. A hétkés munka szeretetében nevelődjék a gyermek, gondolta, ne oltuk belé már zsengelekbe a háború, a vérgörzés szellemét. És iparos-szerszámokat vásárolt neki, meg egy kis szatocsüzet-berendezést apró állványokkal, fiókokkal, minden elképzelhető fűszer-fűrészával. A gyermek örült-örült ezeknek az ajándékoknak is, de mégis a Jézuska megbűntetettjének érezte magát a vitézi hellekek elmaradása miatt s másnap már ügyet sem vetve a tisztes ipar és a becsületes kereskedelem eszközeire, maga gyártotta puskával, karddal és csákóval szerelte fel magát, s úgy masirozott világbékeről álmódosó édesapja elé.

S a meglepetés? ... Ez sem utolsó szempont. Egész hadicselöket alkalmaz néha az ember, hogy kipuhatalja a megajándékozási titkos álmait. Összeesküvések jönnek létre, kémszervezetek lépnek működésbe s egyszer-e egyszer sikerül is elérni, hogy az ajándék alkora meglepetést szerez, hogy az már a megdöbbenéssel határos. De a titkolózás fegyvere néha visszafelé sülnék el. Egy kis unokaöcsémnek, aki az egész rokonság becsüzt kedvence volt, összes nagynőnei és unokabátyjai külön utakon járva akartak egymást tullicitáló karácsonyi meglepetést szerezni. És ünnep szombatján egymás után állítottak be egy-egy hintalóval. Az első paripa láttán, holdogán áradoztak a szülők, a másodiknál kényszeredetten mosolyogtak, a harmadiknál már alig tudták titkolni kétségbeesésüket s az ötödiknél ellenállhatatlan derűltég robbant ki belőlük: „Lóhól is megárt a sok”.

Azt hiszem, a legszebb s a legkedvesebb csalódás lehetőségét magában rejtő ajándék mégis csak a könyv. Ma is megvannak mesés könyveim, amelyek gyermekkor, boldog karácsonyaim emlékei. Hajdani becsüztöve s harmincöt—negyven évvel ezelőtti dátumok vannak belé jegyezve a Jézuska tulajdon kezirásával. Nem adnám ezeket a könyveket semmiért. Ha lapozgatok bennük és elnézegetek egy-egy képet, elolvasok egy mesét, régmúlt idők illata vesz körül s gyermek-magam szívét érzem dobogni a mellényem alatt. Hol van az az ajándék, amelynek örömszerzése ezzel felér?

Jávör Béla

Karácsonyra ismét

Petrovici csokoládégyár

üzleteiben vásárolunk, mert nagy választék mellett olcsón frisset és a legjobbkat kapjuk

Fióküzletek: STR. ALEXANDRI 26 — 28. — BULV. REG. FERDINAND 6

Mussolini lapja írja, hogy Olaszországnak lehetetlen a Párizs és London antibolsevista szövetségébe belépnie
(Tudósításunk folytatása az 1-55 oldalról.)

Rómából jelentik: Mussolini lapja, a *Popolo d'Italia* szerint a háború iránya megváltozott, vagy legalább is azon a ponton van, hogy megváltozzék. Az első számú ellenség, mellyel szemben Franciaország és Anglia fegyvert ragadott, nemsokára nem Németország, hanem inkább a szovjet lesz.

Olaszországnak nincs oka most jobban félni a bolsevizmus hatalmától, mint akkor, amikor még Anglia és Franciaország támogatták Oroszországot. Olaszország akkor hozta létre a római kominternellenes egyezményt és harcolt a spanyol vörösök ellen, amikor Párizs és London még a barrikád másik oldalán állott. Most már ebbe az antibolsevista szövetségbe lehetetlen belépni.

Miért utazott el a szovjet nagykövete Olaszországból?

Rómából jelentik: Ismeretes, hogy a római szovjet nagykövetség 12-én kellett átadnia megbízólevelét. A nagykövet azonban egy nappal korábban elutazott Olaszországból. Beavatottak megállapítják, hogy ez az elutazás nem jelent diplomáciai szakítást. Rómában úgy tudják, hogy a szovjet nagykövet még december negyedikén szót emelt a fiún barát tüntetések miatt, a tiltakozás eredményével azonban nem volt megelégedve. A szovjet nagykövet állítólag az ellen is tiltakozott, hogy Olaszországból repülőgépek menjenek Finnországba.

Szlovákia önállósága és szabadsága Németország mostani harcában

Berlinből jelentik (Dunaposta): Tuka szlovák miniszterelnök a *Rheinfront* című német

lapnak nyilatkozatot adott. Élesen elítélte azt a valószínűtlen híreket terjesztő propagandát, amelyet a volt csehszlovák állam külföldre menekült vezetői folytatnak. *Benest* egy komédiás csoport nagyhangú szószólójának nevezte. Hangoztatta, hogy Szlovákia sorsa a nyugati német erődvívvel dől el. Németország mostani harcában Szlovákia szabadságáért és önállóságáért is küzd. Szlovákiát rendi alapon szervezik meg. Végül hangoztatta, hogy Szlovákia nem kényszerből, hanem meggyőződésből fűződött Németországhoz.

A német tengeri haderő a nyílt tengeren

Rómából jelentik: Római jelentés szerint Londonban olyan hírek terjedtek el, hogy a német tengeri haderő kifutott a német kikötőkből.

A la-platai tengeri csata diplomáciai folytatása

Az „Admiral Graf Spee“ montevidoei tartózkodása miatt felszólítást küldött az angol kormány Uruguayhoz. — Az „Exeter“ elveszettnek tekinthető

Londonból jelentik: Angol jelentések szerint a Montevidoeban horgonyzó *Admiral Graf Spee* terveit homály fedi. Londonban tudnivaló, hogy a hajó parancsnoka rádióutasítást kapott Berlinből. Az uruguayi kormány tengerészeti szakértője a hadihajó megvizsgálása után jelentést tett a kormánynak, mely az ügyet minisztertanácsou foglalkozott. A *Star* szerint az angol és az uruguayi kormány között hosszabb eszmecsere folyt. Az angol kormány hír szerint követeli, hogy a német hadihajót szólítsák fel a montevidoei kikötő azonnali elhagyására.

Londonból jelentik: Az angol tengerügyi hivatal jelentése szerint az *Admiral Graf Spee*vel vívott ütközetben az *Achilles* angol cirkáló négy ember meghalt, három megsebesült. A többi angol hajón elesettek és megsebesültek névsorát mind-egyedikként nem közölték.

Buenos-Airesből jelentik: Az *Exeter* angol cirkáló Falkland szigetig akart eljutni, de kénytelen volt az argentin kormánytól engedélyt kérni,

hogy száz súlyos sebesültet Argentína kikötőjében partra tegyen. Belgranóban sok súlyos sebesültet szállítottak partra és ezek közül sokan meghaltak. Maga az *Exeter* oly súlyosan megsérült, hogy elveszettnek tekinthető.

A hősi halottak temetése Montevidoeban

Montevidoeból jelentik: (Dunaposta) A La platai tengeri csata német hősi halottait pénteken

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként délelőtt 9—1/2 óra kö-

délelőtt temették el a montevidoei temetőben. A helybeli lakosság nagyon sok koszorút vitt a sírokra és nagyszámban vett részt a temetésen. Az angol hősi halottak még az angol hadihajók fedélzetén vannak felravatalozva. Számukról nem adtak hivatalos jelentést. Legtöbb halott és sebesült az *Exeter* fedélzetén van. Egyes hírek szerint az *Exeter* annyira megrongálódott, hogy csaknem elsüllyedt és csak az utolsó pillanatokban sikerült zátonyra vonni. Az *Admiral Graf Spee* tisztjei szabadon mozognak. Még mindig nem lehet tudni, hogy a német cirkáló mikor fut ki nyílt tengerre. Hírek szerint már öt angol csatahajó várja a tor-kolatnál.

Öt angol hadihajó les az „Admiral Spee“ kifutására

Rómából jelentik: A *Messagero* montevidoei jelentése szerint már hét angol hadihajó és tengeralattjáró vár a nyílt tengeren az *Admiral Graf Spee* kifutására, hogy megütközzenek vele. Montevidoei jelentés szerint a *Graf Spee* a kikötő elhagyására készül.

Bucarestből jelenti a rádió hírszolgálat: A Brazília és Uruguay valamint Argentína külügy-miniszterei az elmúlt év folyamán állandó telefon összeköttetésben voltak és tanácskoztak ezeknek az államoknak felségvizeikhez közeleső tengeri-csata kérdéseiben, amelyek ez államok semleges-ségi helyzetét érintik. A *Daily Telegraph* úgy tudja, hogy Uruguay kormánya aztán hogy a *Graf Spee* befutott a montevidoei kikötőbe, állandó összeköttetést tartott az Egyesült Államok kormányával és annak intenciói szerint járt el. Az angol lapok különben foglalkozva a *Graf Spee* helyzetével, megállapítják, hogy a német zseb-cirkáló, amely még sérült állapotában is nem lebecsülendő ellenfél, valószínűleg szombat-vasárnapra virradó éjszaka fog az éj leple alatt kifutni a nyílt vizekre. Állítólag a német cirkáló nem akarja felvenni a küzdelmet ellenséges hajókkal, hanem Buenos-Ayresbe akar eljutni, ahol be akarja fejezni sérülése kijavításának munkálatait.

MERCUR nagykollektura szerencsés nyerői a december 15-iki huzáson:

700.000 leit 57360 számmal (Matca)

500.000 leit 57362 „ „

400.000 leit 50752 „ „

továbbá számos 100.000 leies nyereményt (Anexa) és sok kisebb Matca és Anexa nyereményt nyertek.

Bihar-, Szilágy- és

Szatmármegyei főelárusító:

Dacia

(Utazási iroda)

Oradea

B-dul Regele Ferdinand 9.

zött és d. u. 4—7 óra között az összes nagyobb bankoknál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölsön, amely 4,5 százalékos kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden 1000 leies kötvény után 200 leit), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötöd-résszel s a lejáró szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték hetven százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden román polgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülözhető pénzét.

A VILÁGÉRDEKLŐDÉS ELŐTERÉBEN

Tanner finn külügyminiszter

Irta: Csiszár Béla

A világ már akkor ismerte nevét, amikor még nem hívták meg az ellenállást szervező finn kormány külügyminiszterének. A Cajander-kormányban a pénzügyminiszteri tisztséget töltötte be, amikor az elmégesedést és megfeneklett moszkvai tárgyalások előbbrehozására kormánya Paasikivi követel együtt a szovjetfővárosba küldte. Tanner ugyanis a finn szociáldemokrata párt egyik vezetője s annakidején segítségére volt a cári rendőrség által üldözött Sztalinnak; amikor ez Finnország földjére menekült. Az orosz kommunista vezér hálaból olyértelmű nyilatkozatot állított ki Tanneréknek, hogyha uralomra jutnak, mindig tisztelben tartják az önálló Finnország függetlenségét és semlegességét. Tanner, amikor a tárgyalások súlyos fordulat elé kerültek, ezzel az irattal a málhájjában utazott Moszkvába, hogy jobb belátásra bírja Sztalint és Molotovot. Hogy mennyi sikerrel, azt tapasztalhattuk. S nem kevésbé jellemző, hogy orosz részről éppen Tannert vádolták azzal, hogy következetes magatartásával összevart a moszkvai tárgyalásokat, azaz: a szovjetnek nem sikerült meghódolásra bírnia a finn kormányt és a finn közvéleményt.

Tanner tehát visszatért Moszkvából, dolga végezetlenül, mögötte pedig már megkezdődött a szovjet haderő összpontosítása a karéliei határon. A Ryti-kormány — Cajander kabinetjének utóda — reábitta a külügyminiszterséget és pedig két okból: egyrészt, mert mint a finn szociáldemokrata párt vezére, tárgyalóképesebbnek látszott a finnek szemében Erkkö külügyminiszternél, aki intranzigens magatartása következtében igen ellenszenves politikus lett Moszkva szemében; másrészt, mivel még mindig hittek abban, hogy a sztalini kötelezővény birtokosa végül is meg tudja puhítani a Kreml urainak szívét. Az ő minisztersége kétségkívül azért is szerencsés választás volt, mivel Tanner jól ismerik az Egyesült Államokban, az amerikai pénzemberek sokszor tárgyaltak vele, azonkívül jelentős rokonszenvenek örvend a nyugati demokráta államokban is.

Tanner nem mai ember, nem is tartozik a szorosán vett fiatalokhoz. Már ötvenhét éves és küzdelmekben és munkában gazdag múlt áll mögötte. Szerény és szegény családból származott, apja előbb vasúti pályamunkás, majd fékező, kalauz s végül is vonatkísérő lett. Fiát minden áldozat árán is taníttatta, pedig sokszor szájától vonta el a garast, hogy jusson gyermeke iskoláztatására. Vainó nem az egyetlen gyermeke volt, még három éhes szájról kellett gondoskodnia. De a fiú nem maradt háltalan a gondoskodásért, szívesen, örömmel és könnyen tanult. Elvégezte a kereskedelmi főiskolát, majd hosszabb tanulmányútra ment azon az ösztöndíjon, amelyet sikeres előmenetelért nyert. Legtovább Németországban tartózkodott, ahol behatóan tanulmányozta a szövetkezeti mozgalmakat, eredményeiket és munkásságukat.

Hazatérése után maga is ennek a mozgalomnak a szolgálatába állt s egyik legodaadóbb harcosa lett a finn szövetkezeti szervezkedésnek. Propagandával, előadásokkal, cikkekkel, könyvekkel harcolt, kapacitált és dolgozott. Többéves munkáját honorálták akkor, amikor 1915-ben a leg-

nagyobb finn szövetkezet, az Elanto igazgatójává választotta. De addig még sok minden történt Vainó Tanner életében. Éjt napallá téve tanult tovább, képezte magát, nemsokára letette a jogi doktorátust, majd ügyvédi oklevelet szerzett, hosszabb ideig ügyvédkedett is, majd több szövetkezeti szaklap szerkesztője volt, cikkei nagy érdeklődéssel és figyelemmel találkoztak, ugyanakkor tevékeny részt vett a finn szociáldemokrata párt életében és szervezési munkájában. 1907-ben képviselővé választották s nemsokára a párt parlamenti csoportjának vezetője lett. 1917-ben pénzügyminiszter az első független finn kormányban. A finn pénzügyek megalapozásában elévülhetetlen érdemei vannak, ő rakta le az ország pénzügyi alapjait, a finn márkát bevezette a nemzetközi pénzügyi piacra, megszilárdította az értékálló valutává tette. Munkáját a finn törvényhozás azzal honorálta, hogy 1926-ban öt emelték egyhangúan a miniszterelnöki székre.

Tanner miniszterelnökségéhez több fontos szociális reform fűződik. A munkásosztály érdekében tett intézkedések, földreform, családvédelmi törvények, társadalmi reformok, stb. jelzik mélyreható szociális érzületét és megalkuvást nem ismerő egyéniségét. Sokat tett a földművelőrétegek helyzetének javítására is, általában nincs olyan terület, amelyen Tanner munkás keze ne talált volna javítani és újítani valót. Természetesen szívéhez mégis a szövetkezeti mozgalom állt legközelebb, ennek érdekében tett a legtöbbet. Állami támogatás, nagyszegű ösztöndíjak, a tehetséges szövetkezeti vezetők felkarolása, a szövetkezeti életben résztvevő munkások és gazdák érdekvédelme, stb. mind olyan lépések voltak, amelyekkel Tanner miniszterelnök haladék nélkül tett meg, hogy munkás- és gazdatiszai helyzetén javítson. Amikor a szociáldemokrata párt helyzete megingott a három évvel későbbi választásokon, Tanner visszalépett s ismét elfoglalta helyét az Elanto elnökségében. De csak rövid ideig maradhatott távol az országos kormányzati munkától: egy év múlva ismét sorompóba szőlítják és a pénzügyminiszteri tisztséget rábizza az akkori miniszterelnök. Tárcaját hosszabb-rövidebb megszakításokkal több kormányban megtartotta. Ilyen minőségben lett a Cajander-kabinetben is miniszter.

Nem száraz és rideg pénzember Tanner, talán azért is, mivel nem a számok és a pénzügyek világából jött, hanem az életből, a szövetkezés nagy keretei közül és derűs, optimista szemléletét mindvégig megtartotta. Sokat járt külföldön, mint pénzügyminiszter, kitűnő kapcsolatai vannak Európa és Amerika pénzügyi és politikai köreiből s kis országának mindig a legjobban intézte el külföldi ügyeit. Külügyminiszterévváallása így kétszeresen nagy kilátásokra mutat, még abban az egyenlőtlen nagy harcban is, amely a kis finn állam és a hatalmas Szovjetunió között a múlt hónap végén megindult.

* Sok és főleg zsíros étel elfogyasztása után igyék legkésőbb másnap reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert az a gyomrot és a beleket alaposan kitisztítja és az emésztés további folyamatát hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

A hadsereg nem rekvirál sertéseket

Nagyvárad. Saját tud. A város polgármesterei hivatala 1438—1938. számú hirdményében a lakosság tudomására hozza, hogy a hadsereg nem rekvirál sertéseket. A csapatok élelmezésére szükséges húst napi árfolyam mellett, készpénzzel fizetik ki. A hirdmény felhívja az összes érdekelteket, hogy hozzák a rendőri hatóságok tudomására, amennyiben arra akarnák rábírní ökei, hogy a sertéseket a valóságos áron alul adják el.

Milyen zeneszerzői díjakat fizetnek a jövőben a szórakozó helyek, vendéglők és éttermek?

Bunurestből jelentik: A Hivatalos Lap december 14-iki számában pénzügyminiszteri rendelet jelent meg, amely a Zeneszerzők Egyesülete számára fizetendő szerzői díjakat a következőképpen állapította meg:

A megyeszékhelyeken — kivéve Bucurestít — a művészeti programot nyújtó szórakozóhelyek, varieték, bábok, tánchelyiségek, stb. minden egyes fogyasztó vendég után személyenként 2 leit, a Zeneszerzők Egyesülete által kiállított jegyek (tichet) alapján. Ezek a helyiségek azonban havonta legkevesebb 3300 leit szerzői díjat kötelesek fizetni a Zeneszerzők Egyesületének.

Az elsőosztályú éttermek és kávéházak havonta 1440 leit, a II. osztályúak havonta 1100 leit, a III. osztályúak havonta 660 leit és a IV. osztályúak havonta 330 leit fizetnek ezen a címen.

A fényűzési fürdőhelyek mulatói a főváros számára megállapított díjakat fizetik, míg a többi fürdőhelyek szórakozó helyeire a megyei szék városok illetékei kötelezőek.

A szórakozó helyiségek osztályozására minden megyeszékhelyen külön bizottság alakul. — Ezekben a bizottságokban a szórakozó helyek képviselőit a fővárosi bizottságok által kinevezett megbízott és a Román Zeneszerzők Egyesületének egy képviselője vesznek részt. A fővárosban központi bizottság működik.

A hadfelszerelési minisztérium a fémhulladékok összegyűjtésére szólítja fel a polgárságot

Nagyvárad város polgármesterei hivatala 1461—1939. szám alatt kiadott hirdményében a város lakosságának tudomására hozza, hogy a Hadfelszerelési minisztérium magasabb nemzetvédelmi és fontos gazdasági érdekből felszólítja az ország polgári lakosságát, hogy a fémhulladékokat (ócevasat, rezet, cinket, stb.) gyűjtsék össze, mivel ezekre szükség van a hadseregnek. A nemzetgazdasági minisztérium egységes árat fog megállapítani az egyes fémhulladékok osztályaira vonatkozólag és a vételárat a minisztérium fizeti ki.

Eppen ezért — mondja a hirdmény — szeretettel felhívjuk a város polgárságát, az összes polgári vállalatokat, valamint egyesületeket, társaságokat, kulturális és szakmai egyesületeket, hogy a nemzeti érdekre való tekintettel, vegyenek részt a munkásságban. Az összegyűjtött fémhulladékokat minden hétköznapon elszállíthatják a tüzoltólaktanyába a hivatalos órák alatt. A tüzoltólaktanyában város háza megbízott közlegi átvesszik a szállítmányt, elismervényt adnak róla. Az elismervényben feltüntetik az átvett anyag mennyiségét és minőségét.

Amennyiben nagyobb mennyiséget óhajtanak rendelkezésre bocsátani, előzőleg értesítsék le a város házat, ahonnan megfelelő szállítási eszközöket bocsátanak rendelkezésre.

Szigorúan tilos katonai eredetű fémek gyűjtése és elraktározása. (Igy tüzerégi eszközök, bombák, gránátok, stb.) Hasonlóképpen felesleges zinkelt, forrasztott, blombált és égetett tárgyak gyűjtése, mivel ezek az uirautóknál ugysem használhatók.

AURORA sorsjegyáruda játékosai közismerten szerencsések. A december 15-iki húzáson az Auroránál a következő főnyereményeket nyerték:

800.000 leit	23390 Matka számmal
500.000 leit	33579 „ „
400.000 leit	33594 „ „

valamint sok 100.000 — Anexa nyereményt Oradeán és az ország különböző helyein, valamint rengeteg kis Matka és Anexa nyereményt.

Jegyek a december 18-iki húzásra vasárnap este 10-ig vásárolhatók. 1/4 sorsjegy ára Let 200

Biharmegyei székhely: **Oradea, B-dul Reg. Ferdinand 1. (UNION)**

Özv. Kolozsváry Sándorné halála

Nagyvárad. Saját tud. Hosszú és kínos betegség után, amelyet nagy lelki erővel viselt, szombaton hajnalban 70 éves korában meghalt özv. Kolozsváry Sándorné született Pappiczky Gizella, Nagyvárad egyik legősibb családjának áldott lelkű, jótékony uriaszonya. Özv. Kolozsváry Sándorné régóta betegkedett, de szenvedéseit alázatos lélekkel viselte a családja mindent elkövetett, hogy fájdalmait enyhítsék. A tavaszon hosszabb ideig egy budapesti klinikán is kezelték. Most azután szenvedéseitől váltotta meg a halál.

Özv. Kolozsváry Sándorné évtizedek óta tevékeny részt vett a város katolikus nőmozgalmaiban és az Urinők Mária Kongregációjának Prefektája volt. A világháború alatt fáradhatatlanul dolgozott a sebesült és beteg katonák szenvedéseinek enyhítésén, inspekciónkat tartott a vasúti pályaudvaron létesült üdülő és kötöző helyen s minden jótékony magyarálatban résztvett, s az ő finom és csöndes egyéniségével szinte láthatatlan mozgatója volt sok jótékony akciónak. Az Urinők Mária Kongregációjában egészen megbetegedéseiig tevékenykedett.

Kedves és finom egyéniségét, jóságos szívét nemcsak azok gyászolják most, akik ismerték, de azok is, akik csak távolból részesültek a lelkéből sugárzó melegeben.

Halálát fia, dr. Kolozsváry Sándor magyarországi járásbíró, Pathó Sándorné Kolozsváry Sári, Kolozsváry Margit és kiterjedt rokonság és baráti kör gyászolja. Temetése hétfőn reggel háromnegyed 9 órakor lesz az olasz plébánia templomból.

A nagyvárad kereshetői tanács közleménye

Ma, amikor egyes európai országokban pusztító háború dúl, legfontosabb gondunk az ország hadserege felé irányul.

A jól felszerelt hadsereg a legjobb kezesége a békének és életünknek.

A kormány gondoskodni kíván a hadsereg kifogástalan felszereléséről és hadfelszerelési bonok jegyzésére hívta fel az ország lakóit. A felhívás, amelyet a pénzügyminiszter bocsátott ki, nem maradt hatás nélkül. Az ország minden részében máris igen nagy számban tettek eleget a felhívásnak, különösen a kereskedők, akik minden nemes akcióban elsőnek és legnagyobb mértékben vesznek részt.

Felhívjuk tehát városunk és megyénk kereskedő társadalmát, hogy minél előbb tegyenek eleget kötelességüknek.

E kérdésben december 17-én, vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel Rimanóczy-utca 12. szám alatti helyiségünkben értekezletet tartunk s ismertetjük tagjainkkal a pénzügyminiszternek a Tanács bucaresti központjában elhangzott felhívását és egyben felvilágosítást adunk a hadfelszerelési bonokkal kapcsolatos előnyökről (kamatok, bélyeg, illetékmentesség, stb.), valamint arról, hogy ki melyik bizottságnál jelenjen meg. A mai naptól kezdve négy hivatalos bizottság fog működni és pedig egy a megyeházán, egy a Kereskedelmi Csarnok palotájában, egy a Kereskedelmi és Iparkamara székházában és egy a Városházán.

Kérjük kartársainkat, hogy értekezletünkön minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni.

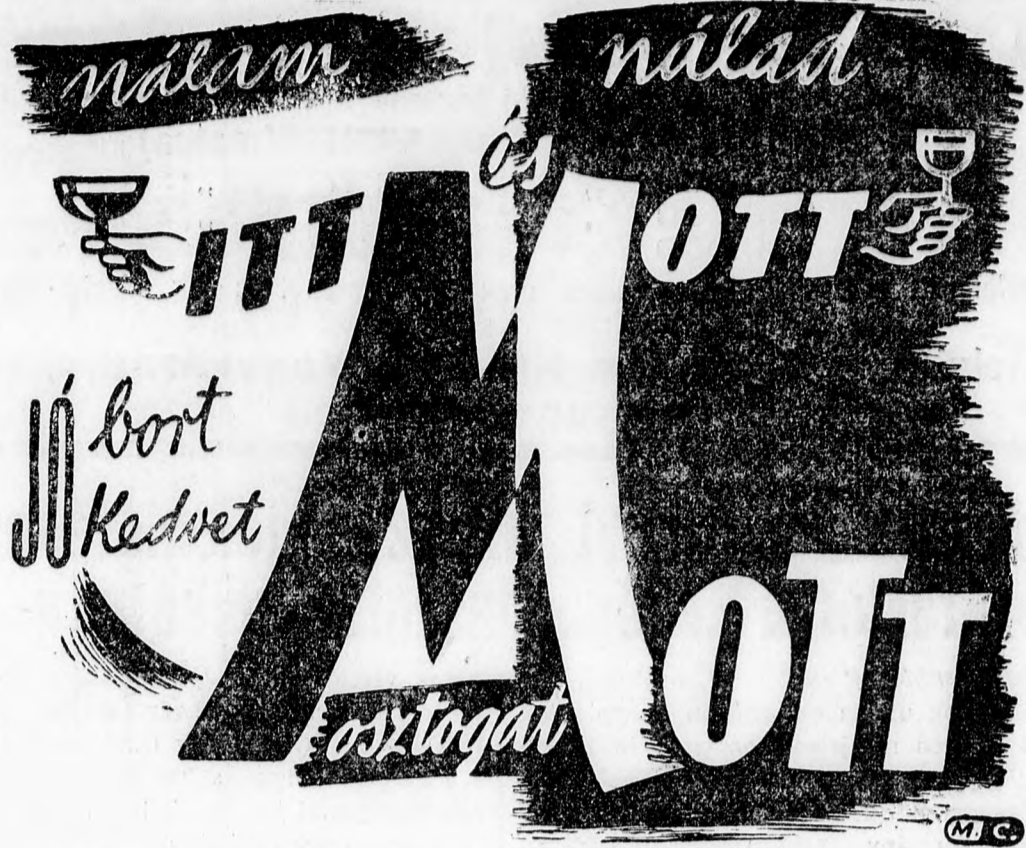
Okvetlenül szerezzé meg könyvtára számára a napjainkban élt cirkszlovárnóból missziós apácává lett

Beáta nővér

életrajzát.

Mozifilmnél érdekesebb eseményhalmazt tár olvasója elé ez a bámulatos életrajz. Hősies bátorságával mindenkit csodálgató, apostoli lelkületével pedig az olvasóban lelki nekilendülést vált ki

Ara 125 lei és portó.

Olasz jelentés szerint:

Finnországban megállították az oroszok előnyomulását

Ismét a finnek kezébe ment át a kezdeményezés. A karéliei földszoroson és a Ladoga-tó északi partvidékén újabb finn sikerek

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia szerint a finneknek sikerült megállítani az oroszok előnyomulását a Botteni öböl felé. A szovjet-csapatok még messze vannak a tengerparttól és a finnek mindenütt sikerrel vették fel velük a harcot. A lap szerint kudarcot vallott a szovjet vezérkar terve, hogy áttörje a finn védelmi vonalat és a kezdeményezés már ismét a finnek kezébe ment át. A finnek két fontosabb közseget visszafoglaltak.

Helsinkiből jelentik: A péntek esti finn hadijelentés közli, hogy a finn csapatok a karéliei földszoroson több szovjet támadást visszavertek. A földszoros központi részében a támadások megszakítás nélkül követték egymást. A finnek több szovjet harcikocsit elpusztítottak. A Ladoga-tó északi részén egy szovjet támadást szintén visszavertek. Itt öt harcikocsit és nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak. Tovjervinél a finnek folytatták az előnyomulást és nagy hadizsákmányokat szereztek. December 14-én este a finnek 15 közepes harcikocsit fogtak el. Az északi szélesség 65-ik

fokánál a finneknek sikerült elválni a kelet felé vezető utat. A finn partvédő ütegek súlyosan megrognáltak egy 2000 tonnás szovjet torpedóvadászhajót, mely a legújabb hírek szerint el is süllyedt. A finnek pénteken sikerrel bombázták a menetelő ellenséges hadoszlopokat.

A finnek nem kérnek embert és tankot a külföldről, csak repülőgépet

Párizsból jelentik: A finn hadsereg egyik Genfben tartózkodó vezérkari tisztje kijelentette, hogy Finnország a nyugattól nem kíván embereket, mert azok nem viselnék el az északi klímát; sem tankot és motoros járműveket, mert az eddigi tapasztalatok bizonyítják, hogy ezek a nehéz gépek a havas terepen használhatatlanok. De szükség van repülőgépekre. Az Olaszországtól kapott gépek máris felbecsülhetetlen szolgálatot tettek. Pilóta is van elég, így csak a repülőgépek hiányoznak.

Tanner finn külügyminiszter rádió szólította föl Molotovot a tárgyalások újakezdésére

Helsinkiből jelentik: Tanner külügyminiszter rádióbeszédében fordult Molotovhoz és a többi között ezeket mondta:

— Néhány héttel ezelőtt Paasikivi és magam tárgyalásokat folytattunk Stalinnal és önnel. Noha a szovjetkövetelések híjával voltak minden törvényes indoknak, készek voltunk a finn nemzet nevében az engedékenység legvégső határáig elmenni és mégsem sikerült közös alapot találni. Az időközben bekövetkezett események azt bizonyítják, hogy az ön célja egész Finnország birtokbavétele és a cári orosz határok visszaállítása. A finn nép sohasem fog behódolni egy idegen országnak és a legvégsőig megvédi önmagát. Hajlandó-e ön újakezdeni a tárgyalásokat? Kérem önt fele-

jeu erre a kérdésre ugyanezen az uton, mint én tettem.

A 76 éves Svinhufvud volt köztársasági elnök a finn önkéntesek között

Helsinkiből jelentik: Finnországban felhívták az összes tartalékosokat, hogy haladéktalanul jelentkezzenek katonai szolgálatra. Hírszerint a 40 évig terjedő tartalékos évfolyamokról van szó. A tartalékos tiszteket 60 évig behívták.

A finn önkéntesek között harcol a 76 éves Svinhufvud, Finnország volt köztársasági elnöke is.

Finnország az angol hadiüzemekben nagymennyiségű hadianyagot vásárol. Ezenkívül 60 ezer gázárcsövet és 20 repülőgépet kötött le.

DACIA sorsjegyarudánál

a december 15-iki huzáson nyertek

800.000 leit	53211 (matca)
500.000 „	28187 „
300.000 „	85953 „
200.000 „	48400 „

valamint számos 100.000-leies anexa nyereményt és sok kisebb matca és anexa nyereményeket

Helyi cím: **Colectura KIRSCH Nagyvárad, Saspassage (főbejárat)**

A földművelésügyi miniszter jelenlétében ülést tartott a Mezőgazdasági Szindikátus uniója

Bucurestiből jelentik: A mezőgazdasági szindikátusok uniója csütörtökön ünnepi ülést tartott és azon megjelent Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter is. Garoflid volt földművelésügyi miniszter, az Unió elnöke, üdvözölte a kormány képviselőjét. Beszédében hangzott, hogy a mezőgazdasági termékek ára egyáltalában nincs összhangban az ipari termékek árával. Szükség van a földművelő osztály támogatására. Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter hangzott, hogy teljesen tudatában van a földművelő osztály nagy fontosságának és annak, hogy a megfelelő termelési eszközökkel és sakkhuzással rendelkező birtokosok tölthetik be a legjobban ezt a szerepet. Románia a kisbirtokosok osztálya és ezzel a fénytel kell számolni. Ezt a hatalmas kisbirtokos tömeget kell irányítani s ezt a célt szolgálja a céhtörvény. Végül kérte a szindi-

kátus vezetőségét, hogy kívánságaikat öntsék határozott formába és hogy azokat alaposan megvizsgálja. Garoflid, az Unió elnöke felhívta a jelenlevőket, hogy a hadseregfelszerelési bontok jegyzésével járuljanak hozzá az ország védelmének megerősítéséhez.

Kóstolja meg a kitünő ízű mindig friss
„BOMBIR“
 csokoládé-bonbont
 Nagyvárad, Aurel Lazar utca 4.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, 15hb helyen havazás és havaseső, sokfelé köd. A hőmérséklet délen és a hegyeken emelkedik, másutt nem változik.

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal Magyar alosztályának közleménye a községi választásokról

Az új közigazgatási törvény szerint a községi választói névjegyzékeket a községi előjáróságok minden év decemberében készítik elő. Szükségesnek látjuk tehát, hogy a közigazgatási törvény végrehajtási utasításában foglalt vonatkozó intézkedéseket az alábbiakban ismertessük. Választói jogosultsága van azoknak a férfiaknak és nőknek, akik román állampolgárok, 1939 december 31-ig betöltötték vagy betöltik 30-ik életévüket, ténylegesen gyakorolják a következő foglalkozások egyikét: 1. mezőgazdaság és testi munka, 2. kereskedelem és ipar, 3. szabad foglalkozás, továbbá nem méltatlanok és nincsenek olyan helyzetben, hogy ez összeférhetetlen legyen a választói jogosultsággal, végül legalább egy évig hozzájárultak a községi terhek viseléséhez. Ez utóbbi feltétel alól kivételt képeznek azok a férjzett nők, akiknek a férje községi adót fizet.

A választói névjegyzéket a községi bíró (polgármester) állítja össze személyes felügyelőségére, a községi jegyző vagy városi titkár segítségével. A választói névjegyzékbe való bejegyzés hivatalból történik a községi tagok főkönyve vagy bármely más felvilágosítás alapján, végül az érdekelt fél kérésére. A választói névjegyzékek összeállításának kezdetét hirdetmény útján kell községi lakosok tudomására hozni.

Az ilyenformán elkészített választói névjegyzékeket január hó folyamán 15 napra ki kell függeszteni a községi előjáróságnál. Mindazok, akik kimaradtak a névjegyzékből, utólagos bejegyzésüket kérhetik a kifüggesztés napjától számított 15 napon belül az illetékes járásbíróhoz benyújtott előterjesztés útján.

Felszólítjuk tehát mindazokat a magyar etnikai származású polgárokat, akik valamilyen okból kimaradtak a közigazgatási választói névjegyzékből, hogy a törvény által előírt határidőn belül jelentkezzenek a községi előjáróságoknál.

Karácsonyi könyvvásár

Regények és útleírások:

Herczeg Ferenc: A gótikus ház	Ára 223 Lei
Rachel Field: Egy asszony három élete I. II.	438 „
Balla: Niczky növendék	206 „
Jacot és Collier: Marconi az éter varázsolója	238 „
Hilaire: XIV. Lajos, a diktátor király	184 „
Aldrich: Száll a fehér madár	66 „
„ Családi kör	60 „
„ Ella kisasszony	66 „
Balla: Megsebzett	132 „
Bottome: Orvosok	115 „
Burger: Bölcsőre hulló fények és árnyak	90 „
Bourget: Szemkőzt a halállal	60 „
Bagyi: Kiválasztottak	173 „
Bordeaux: Ősi hájlék	158 „
Balászházy: A láthatatlan ellenség	35 „
Barclay: Esti dal	137 „
„ Az elválasztó fal	108 „
Cronin: Réztábla a kapu alatt, füzve	185 „
„ kötve	238 „
„ A kalaphírálly I—II.	324 „
„ Ezt látják a csillagok	314 „
Claudel: A selyemcipő	110 „
Egry: Zsarátnokot dobott az Ur	132 „
Forster: Amerika álma	148 „
Le Fort: A gettóból jött pápa	80 „
Gáspár: A világ orvosa	215 „
Jean de La Bréte: Kisértő árny, füzve	110 „
Jean de La Bréte: Kisértő árny, kötve	140 „

Kühnelt: Jezsuiták, nyárspolgárok, bolsevikik	115 „
Krane: Magna Peccatrix, kötve	155 „
Kenneth: Északnyugati átjáró I—II.	297 „
Kállay: Báthory István, füzve	247 „
„ kötve	342 „
Lyttkens: Né várjatok vacsorára	66 „
Misciattelli: Savonarola	125 „
Mitchell: Elfújta a szél	264 „
Nagy Méda: Hét ősz, egy tavasz	35 „
Pakocs: Edua áldozata	130 „
Orczy: Okos Pimpernel	66 „
„ Összekuszált fonat	66 „
Possonyi: Üldözni fognak titeket	202 „
Regnier: Az elveszett drachma	120 „
Somogyváry: A város meg a sárkány, füzve	92 „
„ kötve	144 „
Sienkiewicz: Volodijovszky úr	110 „
„ Keresztes lovagok	110 „
„ Quo vadis?	126 „
Tarcsai: Masolino	105 „
Luttör: Róma	95 „
Tóth: Pénztár 9-től 2-ig	202 „
Zsigray: Erzsébet királyné, díszkötés	288 „
„ Római százados, kötve	270 „
Velösi: Orosz titok	40 „
Williamson: Az arany esőnd	101 „
„ Titokzatos történet	144 „
Emmet Lavery: Az Ur katonái (szindarab)	70 „

Marjai: Sedantól Prágáig	310 „
Baktay: India, díszkötésben	435 „
Erdödi: Napsütéses Indiában, füzve	200 „
„ kötve	285 „
Erdödi: Mumiák és Minaretek	200 „
Bangha: Dél keresztje alatt	125 „
„ Amerikai missziós köruton	44 „
Böle: Spanyolföldön	285 „
Kühár: Barlangok, sírok, kupolák	40 „
Dr. Lippay: Titokzatos Keleten	145 „
Nyisztor: Mandarinok, kulik, missionariusok	180 „
Papini: Góg	95 „

Leánykönyvek:

Blaskó: Mária és Márta	Ára 60 Lei
Csaba: Amit a serdülő lánynak tudnia kell	140 „
Csaba: Amit a fiatal asszonynak tudnia kell	125 „
Csaba: Amit az édesanyjának tudnia kell	130 „
Gerely: Ki vagyok?	120 „
„ Add nekem a szívedet	110 „
„ Ha tudnád	90 „
„ A mai leányok útja	126 „
Rusznay: Nő a modern társadalomban	72 „
Stadler: Szeretnéd, ha szerelnének	85 „
„ Valaké vár engem	85 „
Wagner: Mai leányok életstílusa	60 „

Legalább 500 lei értékű rendelés után öt százalék, — legalább 1000 lei értékű rendelés esetén tíz százalék kedvezmény december 5-től 1940 január 15-ig.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 4
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Külföldön: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
P. Egyszeri ár 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk
vissza.

Pápai konzisztórium

Vatikánvárosból jelentik: Az elmúlt vasárnap tartotta a Szentatya uralkodásának első konzisztóriumát huszonnégy kardinális bíboros jelenlétében. A konzisztórium délelőtti 10 órakor kezdődött. A Szentatya a bíborosi testület camerlangójává Rosai bíborost nevezte ki. Azután Salotti bíboros, a szerbortások kongregációjának a prefektusa emlékezett meg két újonnan boldogítottról, Gemma Galgani és Maria Pelletier életrészéről. A bíborosi testület egyhangú „placet”-tel fejezte ki hozzájárulását a szenttéavatáshoz. Sor került azután a „Camerlengo di Sacra Romana Chiesa” kinevezésére. Ezt a tisztséget megválasztása előtt maga a Szentatya viselte. A Szentatya Lauri bíborost nevezte ki erre a magas tisztségre. Ezután a Szentatya jóváhagyta a két suburbikárius püspökség, Sabina és Pallestrina, opció útján való betöltését. Így az elhunyt Sbaretti és Dolci bíborosok helyére Sibilia és Salotti bíborosok kerültek a sabinai és pallestrinai suburbikárius püspökségekbe. Ugyancsak ezen a konzisztóriumon történt meg 12 új érsek és püspök kinevezése is. A konzisztórium fél 12 órakor fejeződött be.

HÁZASSÁG. Béltékyl László és Julier Judit házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

A nemzetgazdasági minisztérium kimutatása a behozatalról és kivitelről. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A nemzetgazdasági minisztérium most tette közzé a behozatal és a kivitelről készült kimutatást. E szerint az elmúlt hónapban Románia kétféle 10 millió lei értékben importált, míg az export kétféle 160 millió lei tesz k. Az elmúlt év januárjától mostanáig az import 19 milliárd 3 millió lei volt, az export pedig 20 milliárd 352 millió lei volt.

ÁGYBA REKAMIÉBA

Epeda

10 ÉVI JOTÁLLÁS...BRATCA JUD BIHOR

Perieteanut választották meg újra a vasut igazgatótanácsának elnökévé. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A vasut közgazdasági bizottsága szombaton délelőtti tartotta meg gyűlését, amelyen egyhangúlag Perieteanu mérnököt választották meg az igazgatótanács elnökévé.

Egyházi zene. Nagyvárad. Saját tud. Gaudete vasárnapon, az adventi öröm vasárnapján a nagyvárad Székessyháza 10 órai nagymiséjén, a Püspöki Papnevelő Intézet Szent Károly énekkara és a középiskolások fiukórusa énekel. Bemutatásra kerül a Vatikáni Graudale XVII. sz. Gregorian miséje. Változó részek ugyancsak a vatikáni Graudale szerint.

Karácsonyi és újévi ajándéktárgyak,
valamint előírással hátizsákok és sport
cikkek legolcsóbban beszerezhetők

HAVRANEK cégnél
Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand No. 12

AZ ÖSSZES ORVOSOKNAK ÉS GYÓGYSZERESZÉKNEK JELENTKEZNIÖK KELL KATONAI IRATAIKKAL. Biharvármegye tiszti főorvosa a következő felhívást intézte Nagyvárad város és Bihar megye orvosaihoz és gyógyszerészeihez: Az érvényben lévő rendelkezések értelmében kérjük azokat az orvosokat és gyógyszerészeket, akik nem haladták túl az 50-ik élet évüket, hogy december 18-án és 19-én délelőtti 9—1 órakor és délután 5—7 órakor, magukkal hozva katonai irataikat, jelentkezzenek Biharvármegye egészségügyi hivatalában, a vármegyeháza épületében. Azokat, akik a jelentkezést elmulasztják, a katonai törvények értelmében büntetik.

Zürichi zárlat. Párizs 9.94, London 17.54, Newyork 446, Brüsszel 73.70, Milánó 22.50, Anszterdam 236.75, Berlin 178.62, Szófia 530 áruban, Belgrád 10, Bucuresti 330 áruban.

A NAGYVÁRAD—UJVÁROSI RÓMAI KATOLIKUS FIUISKOLA KARÁCSONYI ÜNNEPÉLYE. Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes a nemzeti nevelésügyi miniszter még az elmúlt évben elrendelte, hogy az ország iskoláiban ünnepélyeket rendezzenek a hagyományos karácsonyi népszokások föllelvetésére. Ennek értelmében a Nagyvárad-ujvárosi római katolikus fiuiskola vasárnap, december 17-én délután öt órai kezdettel a római katolikus Legényegylet dísztermében karácsonyi ünnepélyt rendez. Műsorra kerül Mellau István és Losonczy Gábor: „Bűn és bocsánat” című négyfelvonásos karácsonyi színjátéka. Az előadást Losonczy Gábor rendezi, míg az előforduló ének-számokat Csorba János karnagy irányítja. A gyermekek és az iskolák növendékei számára vasárnap délelőtti 11 órakor mutatják be az előadást. Belépődíj nincs, az önkéntes adományokat a szegény iskolás gyermekek fölruházására fordítják.

DR. CHORIN FERENC ÉS CONRAD OTTÓ BUCURESTIBEN. Budapestről jelentik: A Pesti Tőzsde értesülése szerint dr. Chorin Ferenc elnök és Conrad Ottó, a Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója csütörtök reggel többnapos tartózkodásra Bucurestibe utaztak, ahol üzleti tárgyalásokat folytatnak és baráti látogatásokat tesznek.

Halálra gázolta a vonat a vonatvezetőt. Temesvár. Saját tud. A nagy pályaudvaron pénteken reggel halálos baleset történt. Reggel 7.25 órakor kellett volna a radnai motorosvonatnak elindulnia. Az indulás előtt Daróczi József negyvenhat éves vonatvezető előírás szerinti a motorosra vonatkozó iratokkal a forgalmi irodába indult, hogy azokat ott láttatassa. Az indulás ideje elérkezett, de a vonatvezetőt seholsem találták. Hosszas keresés után rátaláltak Daróczi Józsefre. A motoros és a pályaudvari épület közt elhúzódó sínpárok egyikén feküdt, holtan, véresen, összezúzott testtel. Még sötét volt, amikor a forgalmi irodába igyekezett s a látást az eső is befolyásolta. Daróczi valahogy egy vonat alá került, a kerekek levágták egyik lábát s a feje egy részét teljesen összezúzták. A vonathoz más vonatvezetőt rendeltek ki s a vizsgálatot megindították. Megállapították, hogy senki sem látta, mint történt a baleset. Egyelőre azt sem lehetett meghatározni, melyik vonat gázolta halálra a vasutasat. Abban az időben ugyanis több vonat haladt el azon a sínpáron s azok közül tolattak is. Daróczi József kiváló, lelkiismeretes vasutas volt, halála társai körében mély részvételt keltett. Özvegye és tízennyolc éves leánya gyászolják.

Temetések. Özv. Kolosváry Sándorné szül. Papolczy Gizella 70 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése hétfőn, 18-án háromnegyed 9 órakor lesz az olasz Szentlélek plébániatemplomból. — Puczován Rózsi 16 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az Ősi-tér 14. számú háztól. (Erdélyi „Concordia”)

Mihencze János 56 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. — Sava Mihály őrmester 37 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. — Rujea Teodor 38 éves korában meghalt. Temetése december 16-án volt Nagyváradon. — Jobb János 80 éves korában meghalt. Temetése december 17-én délután 3 órakor lesz a Fecske-utca 13. számú lakásáról az Ősi temetőbe. (Caritas)

17 évig szenvedtem gyomorban...

mielőtt a Gastro D.-t használtam, írja többek között Rudnymin Dragomir, Girea, Str. No. 110. Jud. Timis-Torontal, majd folytatja:

„...Szíveskedjen sürgősen küldeni részemre két üveg Gastro D. gyógyszert, én már maguktól rendeltem és nagyon szépen köszönöm, mert jól érzem magamat, 17 éve egyhuzamban szenvedtem gyomorbetegségben és most két üvegtől egészségelem érzem magamat.”

Fenti sorokhoz megjegyzésünk csak annyi, hogy a Gastro D.-kúra ajánlatos az összes gyomor- és bélbántalmak, székrekedések, valamint epe-, vese-, májbetegségek és emésztési zavarok eseteiben. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy megrendelhető 140 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calei Victoriei 124.

Az ügyvédi nyugdíj kérdése az új ügyvédi törvényben. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Istrate Micescu igazságügyminiszter kihallgatáson fogadta a parlament ügyvéd tagjainak küldöttségét, kik előtt nagy vonalban kifejtette a most készülő ügyvédtörvény fontosabb változtatásait. Istrate Micescu igazságügyminiszter, mint mondotta, elsősorban az ügyvédek nyugdíjkérdésének megoldására fekteti a főszólyt. A nyugdíjalapra történő levonások már attól az időpontról kezdődnek, amikor a fiatal ügyvéd belép az ügyvédi kamarába.

Egyetlen éjszaka két nagyarányu betörés történt Temesváron. Saját tud. A városban egyetlen éjszaka két nagyarányu betörés történt. Ismeretlen tettesek behatoltak a város legforgalmasabb helyén, a városház előtti téren levő Fränkel Akos dr ügyvédi irodájába és kibontották az irodának a Román Hitelbankkal szomszédos falát. Valószínűleg megzavarták őket, mert anélkül távoztak, hogy magukkal vitték volna valamit. Ugyanabban az időben a Belváros másik részében a székessyegyház előtti téren ismeretlen tettesek behatoltak Arion Miklósa egyenruha szabóságába. Arion éppen a napokban kapott nagyobb mennyiségű szövetet, a betörők az egész szövetkészletet magukkal vitték. A kár körülbelül nyolcvanezer lei. Mindkét betörés ügyében szigorú vizsgálat indult.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Karácsonyi olesó vásárunkat

okvetlen tekintse meg! Külföldi üvegdiszkek csokoládéfigurák külön osztályon. Vigyázat! Szaloncukorkánk izre utánozhatatlan. Arany, ezüst és briliáns külföldi üvegdiszkek. Legkitünőbb tearumok, teák, likőrök, sajtók, déligyümölcsök és halárunk nagyon olcsón! Jegyezze meg jól a nevét!

CUBA Mariska
Nagyvárad, Avram Iancu utca
10 szám.

Szolgáltatós gyógyszerárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
„Diana”. Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Hétfőn a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr Medvigy). Telefon 30-20.
Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala.)
Cleopatra, Str. Avram Iancu 2. telefon 15-15.
Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)
Szent László, Piata Bisericei No. 1. Velence Templomtér. (Hegedüs.)

Karácsonyra „Boulevard” cukorkaüzletben

ismét
vásárolunk, mert
nagy választék mellett olcsón frisset és a legjobbat kapjuk
Tulajdonos: IFJ. PETROVICI MIHALY Nagyvárad. — Horbátz uridivat mellett.

Megnyílt a váradvelencei Katolikus Nőszövetség hagyományos karácsonyi kiállítása. Nagyvárad. Saját tud. Szombaton este nyílt meg ünnepélyes külsőségek között a váradvelencei kulturházban a Velencei Katolikus Nőszövetség hagyományos jótékony célú karácsonyi kiállítása. Már a megnyitó ünnepségen is nagyszámú érdeklődő jelent meg s valamennyien a legnagyobb meglepéssel nyilatkoztak a kiállítás kitűnő és izlées rendezéséről s a kiállított tárgyak választékosságáról. A négy napig tartó kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Megtekinthető egész nap este 11 óráig. Jövedelmét a szegény gyermekek karácsonyi segélyezésére fordítják.

Felfüggesztették a repülőgépközlekedést a Bucuresti—Arad—Budapest—Berlin közötti útvonalon. Bucurestiből jelentik: A Bucuresti—Arad—Budapest—Berlin között közlekedő nemzetközi repülőjárat gépei a nagy kód miatt két nap óta nem indultak utra. A fentemlített utszakaszon a gépek az időjárás kedvezőbbre fordulása után vezetik csak ismét fel a forgalmat.

* Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr Földes-féle Solvo pilula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és hálfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Az ország területén élő idegen állampolgárok is kötelesek látogatni a légvédelmi előadásokat. Nagyvárad. Saját tud. Az 1437—1939. szám alatt kiadott hirdetőnyomtatványban a város vezetősége a lakosság tudomására hozza, hogy a belügyminisztérium igazgatóságának előírásai értelmében a légvédelmi gyakorlatokon kötelező a részvétel a tisztviselők és iparosok részére is, valamint az ország területén tartózkodó idegen állampolgároknak is, ha egy hónapnál hosszabb időt töltenek az ország területén.

Vonat és gépkocsi halálosvégi összeütközése. Balassagyarmatról jelentik: Kardos Gyula evangélikus főesperes gépkocsiját a Galagatai vasúti átjárónál egy vonat elütötte. Kardos felesége és a gépkocsivezető szörnyethalt, a főesperes súlyos sérüléseket szenvedett.

fejfájás ellen Berepítés parasztilla!

A vas, fém és elektroipari céh igazgató tanácsak legközelebbi ülését a közelgő ünnepekre való tekintettel 1940 január 3-ára tűzte ki. A közbeeső idő alatt a céh központi irodája, mint rendszeren a délutáni órákban áll a tagok rendelkezésére.

Megjelent a hivatalos tenisz-erőlista. Bucurestiből jelentik: A teniszszövetség tegnap adta ki 1939-ik évi ranglistáját, mely azonban ugy a szakkörökben, mint a játékosok között nagy elégedetlenséget keltett. A lista ugyanis csak a bel-földi hivatalos versenyeik alapján készült, s abhol sok játékos kimaradt, azonkívül nem tagozódik osztályokra, hanem csak általánosságban tünteti fel a játékosokat. A listák a következők: Férfiak: 1. C. Tănăsescu, 2. C. Caraluliu, 3. Schmidt, 4. M. Bădin, 5—6. Erős Géza és H. Benedek, 7. Pusztay Béla, 8. V. Rurac, 9. A. Botez-Donic, 10. Rădin. Hölgyek: 1. Bereczky Magda, 2. Wertheimné, 3. Popporné Zizovits Lenke, 4—5. Z. Barabássy Balbó és Gerliczy Magda.

Mentesítik a 10 ezer leinél kisebb fizetésekre vonatkozó szerződéseket a repülőilleték fizetése alól. Bucurestiből jelentik: A repülésügyi alap központi pénztárának jogúja javaslata készített, mely szerint az 1 ezrelékes repülőilleték csupán a 10.000 leinél nagyobb fizetések szerződésai után rovandó le, míg az ennél kisebb fizetési alkalmaztatási szerződések épp úgy mentesek az 1 ezrelék illeték, mint a kincstári 15 százalékos illeték fizetése alól. Az erre vonatkozó rendeletet rövidesen kibocsátják.

UJ GYÓGYMÓD A TUBERKULÓZIS GYÓGYÍTÁSÁRA. Rómából jelentik: Az olasz lapok jelentése szerint, az olaszországi Carlo Forlanini-intézetben új gyógymódot alkalmaznak nagy sikerrel a tuberkulózis gyógyítására.

DIANA

szagattásnál, fájdalmaknál bedörzsölésre.

KÖNYVUJDONSÁG

P. Gálffy László S. J.:

Istenfiúi életünk

— Szt István Társulat kiadása, Budapest 1939. —

P. Gálffy nevét a lelkirodalomban sokan ismerik. Ő ajándékozta meg a magyar olvasókat évekkel ezelőtt P. Charles-nak kedves, meleg emlékedésével, amelyeket lefordított. Most önálló munkával lép meg bennünket. Vastag 559 oldalas, tartalmas könyvvel, a fenti címen. A könyv a lelki életnek rendes utait írja le, míg annak rendkívüli, misztikus utairól még egy kötetet ígér.

A könyv címe annak egész természetét — és egyben különös értékét is — megmondja. A lelki élet egészét arra az alapvető katolikus tanításra építi, hogy mi a megszentelő kegyelem által Isten fogadott gyermekeivé leszünk. A legnagyobb és legvigasztalóbb keresztény igazság, amelynek egész katolikus öntudatunkat át- és át kellene járnia és amelyre egész Istenhez való viszonyunkat építeni kellene. De sajnos: csak kellene. Mert legtöbb embernek sohasem hozták komolyan tudatára ezt a nagy és szent igazságot, mint lelki életnek egyetlen komoly, természetfeletti alapját. Éppen ezért nálunk igen sok jámbor lélek „lelki élete” jóakaró emberi fáradozásban, jámbor gyakorlatokban, ha ugyan nem jámborkodó pepecelésben telik el. Nem is gondolnak arra, hogy ők Isten gyermekei és minden nevelésnek, önévelésnek és megszentelésnek alapja ez az igazság: Isten gyermeke vagyok; minden tökéletességre való törekvésnek a célja: az istengyermeki öntudatot fejleszteni magamban és igazi istengyermeki, szerető, gyengéd kapcsolatot létesíteni magam és a mennyei Atya között.

P. Jámbor ilyen komoly alapra akarja építeni olvasóinak lelki életét. Azért az egész könyv nem más, mint ennek az istengyermeki életnek hittudományos megalapozása és gyakorlati megmutatása, hogyan kell nekünk ezt az életet élnünk.

Könyvét három nagyobb részre osztja: az I-ben (19—162. l.) ismerteti istenfiúi életünk eredetét, a II-ben (163—342. l.) annak fejlődését, a III-ban (343—559. l.) pedig a beteljesedését írja le. Ehbe a keretbe illeszti be az egész askétikát, igen alapos teológiával, melegen, gyakorlatilag, a legmodernebb kérdésekre is kiterjeszkedve. Tanait bővebben, népszerűen fejti ki, nemcsak teológusok számára, hanem minden művelt katolikus lélek számára is érthetően.

Külföldön P. Marmironnak és P. Plusnek hasonló szellemű művei igen meleg fogadtatásban részesültek és igen sok jót hoztak a lelki élet számára. Bizunk benne és kívánjuk is, hogy P. Jámbor műve a magyar olvasók lelkében ugyanolyan jó hatással legyen. A könyvet minden istengyermeki életre komolyan vágó katolikusnak szeretettel ajánljuk.

* Mindazoknál, akiknek bélürülése elégtelen, a természetes „Ferenc József” keserűvíz, reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és a további anyagcserét hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Karácsony-előtti népszokások

Irta: Bálint Sándor

SZALLASKERESÉS. Ez a szép népszokás Tápén, Jászladányon és Héhalmon (Nógrád) ismeretes. A szálláskereső Szent Család tiszteletére kilenc család összeáll, hogy december hó 15-étől karácsony estéig naponta fölállva a Szent Családnak, illetőleg a Szent Családot ábrázoló képnek szállást adjanak. A képet a rendező énekesasszony vagy maga hinti meg szenteltvízzel, vagy pedig a pap áldja meg. A soros családban már kész a házioltár égő mécsessel vagy gyertyával, ahol rendszeren a többi családok is összegyűlekeznek, amikor Urangyalára harangoznak. Amikor a szentkép az új családhoz érkezik, letérdel a háznép, miközben megfelelő szövegezésű imádságokat mondanak. A képet a házioltárra helyezik, meggyújtják előtte a mécsést, amely mindaddig ott ég, amíg a képet másik családhoz nem viszik. A szentkép előtt rendszeren ájtatosságot is szoktak végezni: a lorettói litániát, Szent József vagy Jézus Szive litániáját, majd felajánlják az egész családot a Szent Család oltalmába. Közben természetesen énekelni is szoktak megfelelő énekeket. A házbeliek napközben is föl-fölkeresik a képet, hogy rövid fohászokkal üdvözlőjék. Ilyenkor rendszerint valami szegény gyermek családot meg is szoktak ajándékozni, mint ha a Szent Családnak adnák. A kilencnapos ájtatosság után a kép vagy a templomba, vagy valami jámbor lélekhez kerül, aki jövő adventig vigyáz rá.

Tudjuk azt, hogy a szálláskereső a középkori karácsonyi misztériumoknak egyik jelene volt. A témának mindenesetre ezt a régebbi fogalmazását őrizte meg a következő martonosi (Csík) följegyzés:

Elindula József Betlen városába.

Szállást kérdezének,

Szállást nem kapának

A sok vendég miatt,

De mégis rendelkez

A város végére...

Az új Szent Család-ájtatosság nem egyenes leszármazottja e martonosi töredékből föltelelezhető régi gyakorlatnak. Mégis ez esetben régi, tisztes hagyományoknak szerencsés fölelevenítésével találkozunk, amely esetleg újra teljesen népivé alakulhat.

A szálláskeresőnek érdekes változata a bölcsovel járás, amelyet Székeshérvárról jegyeztek föl és amelynek felvidéki tót megfelelői is vannak. Két angyal jelenti be a ház népének, a Szent Család érkezését, majd Mária és József jön be. Mária egy székre ül és az ölében lévő kis bölcsovel, melyben a Jézuska szobra fekszik, ringatja. József aranyos fejszével a háta mögé áll. Az angyalok énekelnek a megtestesülésről. Utána pásztorok jönnek be, hogy kifejezzék hódolatukat a Kisded előtt. Végül Mária a bölcsovel fekvő Jézuskát körülhordozza, akit a család minden tagja megösköl, miközben a bölcsove tesz az ajándékol.

Gyomor-fájdalmak
rossz emésztés
gyomorgéget
gyógyít

Bullrich-Só
PROBAZACSKÓ 10-LEI-100gr-CSOMAG 28-LEI

Az ötödik parancs:

NE ÖLJ!

— Válasz dr. Nagy Endre „Az abortuskérdés” című cikkére —

Az előzmények jólismertek orvosi körökben és azok előtt, akik lapunk cikkeit eddig figyelemmel kísérték. Mindazonáltal röviden összefoglaljuk ezeket.

A Katolikus Népszövetség orvosi szakosztálya 1937-ben brassói gyűlésének hatása alatt nyilatkozatot küldött aláírás végett 150 katolikus orvosnak és orvostanhallgatónak a következő szöveggel, visszavárolag:

„... Jelen aláírással becsületes erejével kötelezőleg kijelentem, hogy a jövőben magzatelhajtást semmilyen esetben és formában nem végzek, ilyen ténykedésnél közreműködést nem vállalkozunk, ilyen irányú tanácsot, utbaigazítást nem adok, fogamzástörési eszközök használatát orvosi gyakorlatomban nem tanítom, az ebből származó anyagi és társadalmi hátrányokat katolikus meggyőződésemért és a népi jövőért szívesen vállalom...”

A nyilatkozatot sokan aláírták, sokan pedig visszautasították. A visszautasítások alaptalan indokaira dr. Nagy András „Fogalomzavar” c. cikkében részletesen válaszolt. Ez a cikk lapunk 1937. október 17-iki számában jelent meg. Dr. Nagy Endre a kisebbbbségi orvosok gyergyószentmiklósi ülésén előadásában kitért dr. Nagy András cikkére és kifogásolja, hogy az mintegy „megleekézteti” a nyilatkozat aláírását megtagadó katolikus orvosokat.

Dr. Nagy Endre előadása a „Praxis medicus” szeptemberi számában meg is jelent.

Habár Nagy Endre dr. véleménye szerint az abortuskérdést nem papilapban, hanem csak szaklapban kell és lehet tárgyalni, a kérdés olyan természetű és Nagy Endre dr. olyan vonatkozásban kockázatot meg merész, vagy egyenesen veszélyes kijelentéseket, hogy lapunk semmiképpen sem veheti tudatlanra és foglalkoznia kell előadásával. Már csak azért is, mert dr. Nagy Andrásnak kifogásolt „Fogalomzavar” című cikke, amelyet dr. Nagy Endre előadásában bírálattal tárgyává tett, lapunkban jelent meg. Tulajdonképpen az lenne a legegyszerűbb, hogy dr. Nagy András cikkét még egyszer leközzöljük, mivel alapvető megállapításaira dr. Nagy Endre előadásában komolyan számbavehető ellenvetéseket nem találunk és így logikailag megelőzi azt. Ugy véljük azonban, hogy az előadás orvosi szakkérdéseket vitató része nem marad válasz nélkül, mert még az orvosi szakkérdésekben laikusnak is feltűnik az, hogy dr. Nagy Endre Kernbach kolozsvári egyetemi professzor terhességmegszakítási javallatait úgy sorolja fel, mintha azok „kisebbségi orvosokra nézve elsősorban előírást és szabályt képeznének.” azonban ugyanabban az előadásban néhány fejezettel odább dr. Nagy Endre „szerény véleménye szerint” „Kernbach professzornak ezen orvosi javallatokat tartalmazó kimutatása revízió tárgyát képezheti...”

Az előadásban közzétett felsorolás nyomán harmincöt féle betegséget számláltunk meg, amelyben „gyorsan, feltétlenül, vitán felül” javallani kell az orvosnak a terhesség megszakítását. Maga dr. Nagy Endre is elismeri, hogy „az orvosi indicatio eléggé tág határok között mozog, ennek az az oka, hogy orvosi felfogás szerint mindig segítenünk kell, ha súlyosbodik a terhes nő állapota. Tehát nem csak akkor szükséges beavatkozni, ha életveszély forog fenn, hanem akkor is, ha csak az egészségi állapot van veszélyben.”

Tudjuk nagyon jól, hogy a magzatelhajtások túlnyomó része bűnös és még azokat az okokat sem lehetne igazolásul felhozni, amelyeket dr. Nagy Endre Kernbach professzor nyomán oly nagy lelkiüzenet megállapított. A felsorolás és az orvosi lelkiismeret kitérítése tehát legfeljebb csak arra lesz jó, hogy könnyebb legyen kifelé a szükséges önigazolás. Mert azt is tudjuk, hogy egyik-másik orvos műszertáskájában

valóságos istencsapást jelent egy-egy városban, vagy egyes vidékeken.

Dr. Nagy Endre az abortus kérdésében elfoglalt álláspontját orvosi esküjéből magyarázza ki. Eszerint az orvosnak mindig segítenie kell, ha módjában áll és ha tud. Ez az eskü minden feltétel nélkül kötelez az „egyház követelményeinek” tekintetbevételével. Dr. Nagy Endre szerint az orvos esküje folytán feltétlenül szembekerül az egyház álláspontjával, mert „ez az álláspont túlhaladott és egyáltalában nincs összhangban a modern tudományokkal és a társadalommal, sőt ezekkel egyenesen ellentétben van.”

Ismerjük az egyház álláspontját: „nem más az, mint az emberéletnek tisztelete, a teremtetés és életadó Isten szándékainak feltétlen respektálása, a „Ne ölj” parancsának következetes megtartása, aminek a katolikus erkölcs tan ezt a fogalmazást adja: Súlyosan bűnös, még pedig gyilkosság jellegű minden olyan tett, melynek egyenes célzata és természetesen következménye ártatlan emberélet kioltása. Már pedig az anya szíve alatt fejlődő magzat már ember, halhatatlan lélekkel és egyéni élethivatással, akire szintén vonatkozik az orvosi eskü, annál is inkább, mert önmagát megvédeni képesen alanyról van szó. A katolikus felfogás ép ezért mint gyilkosságot elítél minden olyan, akár orvosi címen is végrehajtott beavatkozást, mely mivoltánál fogva egyenest arra szolgál, hogy a magzatot megölje, akár időelőtti mesterséges szülés (abortus) formájában, akár az anyaméhben történő magzatölés (fejlékelés, szétmetelés) alakjában.

Mint hogy itt isteni alaptörvényről van szó és a természetnek alapkövetelményéről, t. i. az ártatlan embernek tulajdon életéhez való jogáról, a katolikus álláspont nem enged semmiféle kivételt és nem ismer el semmi okot,

amely ettől az isteni és természeti alaptörvénytől felmentene.” (Schütz: A házasság, 124. old.) Ez az az álláspont, amely mellett az egyház dr. Nagy Endre szerint „mereven” kitart, ami természetes és amit dr. Nagy Endre mint „meggyőződéses jó katolikus” megért és helyesel is. Mint orvos azonban elveti ezt a merev, maradi álláspontot.

Egyet azonban elfelejt. A katolikus orvos nem lehet külön katolikus és külön orvos. Aki a katolikus álláspontot mint orvos elvetette, vele nyíltan, kifejezetten szembefordult, az nemcsak hogy nem „meggyőződéses jó katolikus”, de egyáltalán nem is katolikus.

Talán a legmegfelelőbb az lesz, ha a kérdés részletes tárgyalását a katolikus gondolkodás egyik legjelesebb magyar képviselőjének, Schütz Antalnak „A házasság” című könyvéből közöljük:

„Jelentősebb és komolyabb az orvosi szempont. A komolyabb orvosi etika még ma is, a hivatási etika egyetemes hanyatlása korában, ráeszmél, hogy az orvosnak nem hivatása gazdasági vagy szociális bajokkal szemben kétes munkatársnak lenni, hanem életet és egészséget kell mentenie. Azonban ma majdnem általános az az orvosi meggyőződés és ahhoz igazodik 99%-ban az orvosi gyakorlat, hogy orvosi indikációra a terhességet meg szabad, sőt meg kell szakítani, többnyire mesterséges abortus útján. Ez az indikáció: súlyos, szívhaj, tudóvész, vesebaj, hányás (a szülés anatómiai nehézségeit a mai orvosi technika más módon képes és kötelező megoldani, mint a magzat koponyalékelésével); szóval az orvosi gyakorlat indokoltnak, sőt szükségesnek tartja a mesterséges abortust minden esetben, mikor a terhesség komolyan veszélyezteteti az anyának nemcsak egészségét, hanem életét. Ily esetben régebben még katolikus moralisták is megengedhetőnek tartották a magzat megölését, ha az anya élete másképp meg nem menthető. Hasonlóképp gondolkodik még ma is sok komolyan veendő orvosok közt.

Erveik közül kettő jön komolyabban számba. Az egyik, a magzat támadja az anya életét. Márpedig a jogtalan támadóval szemben meg van engedve a jogos védekezés, még akkor is, ha ez a védekezés a támadó halálával jár. — Felelet: A magzat, eltekintve attól, hogy szunnyadó állapota miatt bajosan minősíthető támadónak, sohasem lehet jogtalan támadó; hisz természet adta joga anyjától születés formájában megkapni a földi lét első feltételét és viszont az anyának természeti kötelessége ezt neki megadni.

Azt sem lehet itt mondani, ami másik érvként

KÖNYÖRGÉS A KERESZTHEZ

Lángoljon fel a kereszt tüze
Az északi és déli sarkon
Hulljon szét a Kereszt malasztja
Minden elfáradt, beteg arcon.

Meleg, szibbasztó, isten-fénye
Csókoljon szeretet bilincset
A küzdő népek szíveire:
Szórja a fényes égi kincset.

A beteg, az elhagyottat
Gyógyítsa meg és vigasztalja.
Suttogjon édes ígét annak,
Aki az ő útját akarja.

Szánja a bűnös testvéreket
És hívja a sötétben járókat:
Vonja magához hívó szóval
Az egész tévelygő világot.

És küldjön nagy, bátor, szíveket,
Aki öntik szerte a békét
A fáradt, földi megrokkantak
Egyetlen, édes menedékét.

Akik megfújják Isten kürtjét
Akiknek a Kereszt az élet.
Akik az életüket adják
A lelkeikért és Teérteid.

Akik a világot befáriják
Zengve ígéd zsoltárait,
Akik szentté avatják Neked
A pogány szívek oltárait.

S ott vannak a nyomortanyákon
A kétség, züllés lakásain.
Paloták finom termben,
A csüggedtek bágyadt útjain.

Akik a fájó, bús világba
Elvetik az új élet magvát,
Ledöntik a test-bálványokat,
Megharcolják az Isten harcát.

Akik a bálók, a mulatók
Farsangos, üres ifjúságát
Kivezetik a mámor-gőzről
S megszentelik az Élet-kútnál.

Oh Krisztusunk, nagyszerű Isten,
Küldj bennünket is szerete-széjjel
Világítani halottaknak:
Ne legyen annyi szívben éjjel.

Megfogni a testvérek kezét,
Letörölni a könnyeiket,
Megcsókolni a búcsúzókat:
Az Urét adni mindenkinek.

Engedd, hogy hintsük szét a békét
S kezünkkel a Te kezed áldjon
S szeressünk a Te nagy szíveddel
Ezen az élet-árvaságon.

S lángoljon föl a kereszt tüze
Az északi és déli sarkon,
Hulljon szét a Kereszt malasztja
Minden elfáradt, beteg arcon.

DEMKÓ LÁSZLÓ

szokott szerepelni ebben a kérdésben: Végső szorultságában az ember a maga életének megmentésére tehet olyant, aminek (nem szándékolt) következménye egy emberélet veszélyeztetése. Így — ez az iskolás példa — a lovas katona, kit üldöz ellensége, menekülhet szűk utcán, hol kis gyerek játszik, akkor is, ha ezzel a kis gyereket eltiporná. A mi esetünkben ugyanis nem egy üldözöttnek (az anyának) szorultságáról van szó, hanem hivatás teljesítéséről, illetve két emberéletnek, anya és magzat életének megmentéséről, hol mindkettőnek egyenlőképpen van joga az élethez, az anyának nem inkább, mint magzatának.

Ami pedig az orvosi indikációt illeti, az általános gyakorlattal szemben ma már akadnak, kik éppen a mélyebb orvosi erkölcs nevében óvást emelnek az ellen, hogy az orvos megszavazza az anya életének veszélyeztetését és orvosi tevékenységével fődöze azt a magzatelhajtást, mely végre is általában gazdasági s még inkább önző okokból történik. Jellemző és főszerző Lemme-nek, a heidelbergi egyetemi nőorvosnak vallomása: Húsz éve vezet a női klinikát; ott évenként átlag 1200 szülés történik és egyetlen egy esetben sem kellett mesterséges abortust vélelményezni és végrehajtani. Hozzáteszi: „Az abortus indikálása tekintetében majdnem a katolikus egyház álláspontján vagyok, melynek a maga elvéhez való következetes ragaszkodása miatt protestáns létemre is mindig bánulattal adóztam.“ Ama rendkívül ritka esetekre nézve, mikor az orvosi beavatkozás elmaradása esetében biztos mind az anyának, mind a magzatnak halála. Pestalozza, jeles olasz nőorvos közvetlenül a Casti connubii megjelenése után az Osservatore Romano-ban azt vallja, hogy a katolikus elvvel nem kell ellentétet kerülni annak az orvosnak, aki ilyenkor legalább az anyának megmentésére megtesz mindent, amit neki orvosi lelkiismerete parancsol. (Ez az egyedüli eset, amelyben papok és teológiai tanárok beleegyezőleg nyilatkozhattak dr Nagy Endre előtt, amint azt előadásában állítja. Szerk.)

Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy minden ilyen orvosi beavatkozás rettenetes pusztítást visz végbe az anya szervezetében és mindig súlyos kockázat az egészségére nézve, amint azt pl. Fetscher tanár nagy nyomatékkal kiemeli. Nem kell ezek után vérmes optimizmus arra a megállapításra, hogy az orvosi elmélet és gyakorlat határozott léptekkel közeledik a katolikus álláspont felé, melyhez különben eugenetikai megfontolások is terelik ennek a kornak hitetlen fiait.

De az elvek és az erkölcsi magatartás nem tehetők függővé a doktorhalapoknak végre is változó divatjától. Ami erkölcsileg bűn, azt semmiféle orvosi indikáció nem teheti nem-bünné. Márpedig ártatlan ember életének szándékos kioltása gyilkosság és nem szűnik meg az maradni a gyilkosság minden átkával együtt, ha orvosi ürüggyel és orvosi technikával történik. A katolikus lelkiület tisztában van azokkal a nehézségekkel, veszélyekkel és kockázatokkal, melyekkel az anyaság jár. Megilletődéssel áll az előtt a tény előtt, hogy a világon kb. minden félpercben történik egy szülés és kb. minden századik szülésbe még ma is, minden orvosi haladás dacára, belehal a szülő anya. A katolikus lelkiület azzal a tisztelettel lép az anyaság elé, mely a mártírság vérvirágos koszorújának jár; de nem akarja, nem meri ezt a szent koszorút letépni a homlokáról, mert tudja, hogy van valami, ami több, mint az élet és egészség: a hivatási kötelesség. Das Leben ist der Güter höchstes nicht; der Übel grösstes aber ist die Schuld.

Ma közkeletű jelszó: fő az egészség. A katolikus maga mivoltához híven ezt csak úgy írja alá, ha igazán egészség, vagyis az egész embernek épisége. Ha nem lehet az egészet megtartani, ha föl kell áldozni valamit, akkor jelentősebb a vezérelemnek, a hegemonikon-nak egészsége; ez pedig a lélek és annak örök élete. Aki egyoldalúan a test egészségét akarja és még hozzá, mint itt, a lélek épiségének árán, nem az egészség számára dolgozik, hanem végzetes betegséget terjeszt, betegé teszi az ember gyökerét és centrumát és ettől gyógyíthatatlanná lesz a test is. Igaza van Bumm tanárnak: Az anyának mérhetetlenül nagyobb bajt okoznak meg nem született gyermekei, mint a megszületettek. S aki ráeszmélt egyszer a lélek egészségének döntő szerepére, Isten szavára ismer az igénytelen népmondásban: Besser zehn Kinder auf dem Kissen, als eins auf dem Gewissen. (Könynyebb tíz élő gyermeket gondozni, mint egynek az életét a lelkiismereten viselni.)

Ez a válasz remélhetőleg kielégítő. Ismételtük, nem mehettünk el a kérdés mellett, mert hivatásunknak valljuk itt a katolikus gondolat feletti örökösét. Mivel a kérdést erről az

oldalról is tárgyaló orvosi szaklap nálunk nincs, kétszeresen áll ez a kötelezettségünk.

A kérdés alapvető vonatkozásában erkölcsi kérdés. Azért már eleve visszautasítjuk azt az esetleg felmerülő kifogást, hogy nem szakember, nem orvos foglalkozott vele. Egyébként katolikus orvos, akinek katolikus mivolta a teljes embert, az orvost is átjáró meggyőződés és élet-szemlélet, nem helyezkedhet más álláspontra. Isteni és természeti törvényekről, alapvető, katolikus igazságokról van szó. Ezekben válogatni nem lehet. Vagy elfogadjuk és valljuk, gyakoroljuk, vagy elvetjük őket. Azért meg kell mondanunk, hogy az abortus mellett állásfoglaló orvos éppen ezen állásfoglalásával szakítja ki magát a katolicizmus kötelekéből. Mert a katolicizmus nem ünnepi ruha és nem ünnepi hangulat, hanem az egész emberre igényt tartó teljes élet és teljes igazság.

Befejezésül idézem egyik püspökünknek szavait, melyeket egy katolikus nagygyűlés alkalmával mondott:

„Nemcsak azokat a gyermekeket kell siratnunk, kiket ártatlanul megölnek és azokat a gyermekeket sajnálnunk, kik a gyilkos anyák öngyilkossága folytán elárvulnak, hanem

igen nagy szomorúsággal gondolunk arra, hogy a gyermektől való bűnös félelem folytán igen sok anya nem olyan szent örömmel és szeretettel várja gyermekét, mely a gyermek életére már születése előtt jótékony hatást gyakorol. A katolikus Egyház megszenteli a házasságot, a megszentelt szeretet legyen a gyermek bölcsője, az önfeláldozó szeretet legyen a gyermek nevelője és fenntartója. A gyermek szeretete ellen indított gyilkos háború olyan lelki légkört teremt, mely megmérgezi a gyermek ártatlan életét és oka annak, hogy elégedetlen, hálátlan, terhelt gyermekek születnek.

Szörnyű átok nehezedik azokra az egyénekre, kik a gyermek teste és lelke ellen vétkeznek.

Hálával és lelki örömmel gondolunk azokra az anyákra, kiknek gyermekei boldogan mondják: „Hála Istennek szent életű anyám volt.“ Bizunk benne, hogy a mostani katolikus vallásos megújulás, a Kath. Actio, az eucharisztikus élet ilyen anyákat nevel. Boldogan gondolunk arra, hogy jövőendő gyermekeinknek szent anyáik lesznek.“

Polyák István.

HIREK A LELEK FRONTJARÓL

A Szentatya apostoli intelme a katonai szolgálatot teljesítő papokhoz és klérikusokhoz

Vatikánvárosból jelentik:

A Szentatya legutóbb apostoli intelmmel fordult a különböző hadviselő országokban katonai szolgálatot teljesítő papokhoz és klérikusokhoz. A Szentatya az intelm bevezetésében kijelenti, hogy a háború borzalmai által okozott gondok közül számára az a legsúlyosabb, hogy nagyon sok papnak és klérikusnak kellett felcserélnie a lelkek szolgálatát, vagy a tanulmányok csendjét a hadi élettel. Azután atyai szeretettel fordul a tábori lelkészekhez. Az eddigi lelki felhatalmazások mellett állapotuknak megfelelően még újabb felhatalmazások

kat is kilátásba helyez.

— Ha öltözetet cseréltetek is — írja a Szentatya — ne változzék meg a lelkiületek. Ez kísérjen el benneteket nehéz feladatokat közpette mindenütt.

Utal azután arra, hogy a papnak a fronton, a katonák között kell igazán hivatása magaslatán állania. Nagyon sok alkalma van ahhoz, hogy az emberek lelkéhez férközzék. Használják fel ezeket az alkalmakat és igyekezzenek a borzalmak között is az Isten iránti hitben, reményben és szeretetben megtartani a lelkeket.

Tíz éves az argentinai Katolikus Orvosszövetség

Buenos-Airesből jelentik:

Az 1929-ben alapított „Argentinai Katolikus Orvosok Szövetsége“ most ülte meg fennállásának tíz éves fordulóját. A szövetségnek csak három nagyobb városban: Buenos-Airesben, Cordovában és Santa Fében több mint négyszáz tagja van. Minden évben Szent Lukács napján a katolikus orvosok megújítják esküjüket a Eboros-érsek előtt, amely szerint hivatásuk gyakorlásában feltétlenül ragaszkodnak a keresztény erkölestanhoz. Szakfolyóiratot is adnak ki „Jatria“ címen, amelyben szakkérdéseken kívül a lelkipásztorok orvosi kérdéseivel is foglalkoznak. A szövetség legutóbb Chilében és Uruguayban is állított fel tagozatokat.

A pekingi katolikus egyetem ielenlegi helyzete

Pekingből jelentik: A pekingi katolikus egyetem a fennálló nehézségek dacára is örömdesen fejlődik. Az 1939—40. iskolai év hallgatóinak a száma rekordot jelent az eddigiekhez képest. Összesen 2506 hallgató iratkozott be az egyetemre. A hallgatók 12 százaléka katolikus.

A sanghaji katolikus egyetem orvosi fakultása

Sanghából jelentik: Az itteni katolikus egyetem orvosi fakultásán 152 hallgató tanul. A felső ápolónőképzőnek 80 hallgatója van. A nagy Mária-kórházban, ahol a hallgatók és az ápolónők gyakorlatukat végzik, legutóbb nagyarányú kibővítésre és újjáalakításra szorult. Az orvosi fakultás volt növendékei egyesületen csoportosultak és állandó összeköttetést tartanak fenn a misszionáriusokkal. Az egyesületnek havi közlönye is van, amely különösen az idősebb orvosi kérdésekkel és ezek erkölcsi vonatkozásaival foglalkozik.

Madonna-szobrot ajándékoztak Franco tábornoknak az olasz repülők

Rómából jelentik:

A Boldogságos Szűz születésnapján ment végbe Loretóban a repülőgépek szokásos évi megújítása. Ez alkalommal az Ala Littoria olasz repülőgép társaság művészi kivitelű fadaragású Madonna-szobrot ajándékoztak Franco tábornoknak a polgárháborúban kifejtett együttműködés emlékére. A szobrot Val Gardenában faragták, Loretóban áldották meg és repülőgéppel vitte el Spanyolországba. Átvétele után a marokkói Tetuánban állították fel, ahonnan a spanyol nemzeti újjászületési mozgalom elindult.

Templom az állomás épületében

Rómából jelentik: Róma új hatalmas központi pályaudvarán, a Terminin, amelynek újjáépítését és nagyarányú kibővítését tavasszal kezdték el, egy modern stílusú templomot építenek az utasok számára. Ebben a templomban az utasok mindig hallgathatnak szentmisét, úgyhogy átutazóknak nem kell ezért elhagyniok a pályaudvart. A templomot Sienai Szent Katalin tiszteletére szentelik fel, akit XII. Pius pápa nem rég ezelőtt Assisi Szent Ferencel együtt Olaszország pártfogójának jelölt ki. A templomot, amelynek építése 12 millió lirába kerül, a szalézianusok gondozására bízzák. A szalézianusoknak ugyanis a közeli Via Marsalán van kollégiumuk. Ezt a kollégiumot földalatti folyosó köti össze majd az új templommal.

Legújabb Szentíráskiadás

Oszövetség I-III. kötet. Vásonkötés 1080 Lei

Ujszövetség I-II. kötet. Vásonkötés 360 „

„ rövid jegyzetes zsebkötés, 40 „

Mussolini szakaszvezető úr, akit politikai múltja miatt 1915-ben nem vettek föl a tiszti iskolába

... Önként akart bevonulni, de nem fogadták de kérvényét, mert korosztályát még nem mozgósították. 1915 Augusztus végén végre bevonult. Az alatt a néhány hónap alatt, amíg behívóját várta, szinte tükörült, mert erkölcsi kötelességének tartotta résztvenni abban a harcban, amelyet ő követelt a feghevesebben. A XI-ik bersaglieri ezred egyszerű közkatona lett. A búcsú pillanatában, utódjának a „Popolo d'Italia” szerkesztőjének ezeket mondta: „Azzal a meggyőződéssel fogunk harcolni, hogy hátunk mögött nem hagyunk ellenségeket. Nyitott szemmel őrködjétek! — és törjétek össze azokat, akik nem bíznak győzelmünkben.” Egyik

munkatársa arra kérte, hogy fiatal gyermekeire való tekintettel óvja magát a veszedelmektől. Mussolini erre így felelt: *Ugyan mit számít ez? Éppen azért, mert már vannak gyermekeim, nyugodtan meghalhatok. A Mussolini-család élni fog.* Ezredét a tűzvonalba vezényelték, s amíg a front felé haladtak, útközben Tolmezzóban szállottak meg, ahol valamikor Mussolini tanító volt. Az egyik asszony fölmerte és fölajánlotta kényelmes lakását éjszakai pihenőre. Mussolini azonban nem vette igénybe az asszony szívességét: *„Egyszerű katona vagyok, mint bajtársaim”* — mondotta és ott aludt bajtársaisal beburkolódva durva katonaköpenyegébe a templom hívós előcsarnokában.

Az olasz birodalom első marsallja — mint szakaszvezető

A tűzkeresztségen szeptember 17-ikén esett keresztül az 1270-es magaslaton, a legendás emlékü Monte Nero közvetlen közelében. Az első gránát után az egyik katona bajtársai nevében hozzájött s így szólt: „Mussolini úr, ön képzett és bátor katona és ezalatt a gyilkos gránát után olyan vitézül viselkedett, hogy mi szeretnénk, ha ön lenne a parancsnokunk.” De az olasz birodalom leendő marsallja nem vágyakozott katonai rang és kitüntetés után. Háborús naplóján is a legnemesebb egyszerűség vonul keresztül. A lövészárkokban és a gránátölésérek mélyein hamar elterjedt a hír, hogy Mussolini, a forradalmi mozgalom vezetője minden közbenjárás ellenére a tűzvonalban akar maradni. Bajtársai, tisztjei igyekeztek vele megismerkedni és közelébe férközni. A szegény írástudatlan bakák helyett szívesen írt baba levelet. Nem vonta ki magát kötelességének teljesítése alól és feletteseinek minden parancsát lelkiismeretes pontossággal teljesítette. A veszélyes őrszolgálatokat és a nehéz munkát is mindig vállalta. Egyetlen esetben mondott ellent feletteseinek, akkor, amikor ezredese a nyugodtabb helyen levő ezredparancsnokságra maga mellé hívta titkárnak. Mussolini a meghívására így felelt: *„Szeretnék itt maradni a lövészárkokban bajtársaim mellett.”* Október 17-én egy 280 centiméteres osztrák löveg Mussolininál három méterre robbant föl. Ugy tekintette ezt a „veszélyes” — mint életének más apró eseményeit. Nemsokkal ezután fölterjesztették a „káplári kinevezésre” példás magatartásáért, bátorságáért és megrendíthetlenségéért. „Mindig a legelső úgy a munkában, mint akkor, amikor rohamra kell indulni. Nem törődik a kényelmetlenségekkel, engedelmessé — és kötelességteljesítésében minden alkalommal a legpontosabb.”

Később „caporal sef”-nek, majd szakaszvezetőnek nevezték ki... Nem is olyan nagyon sok idő múlva háromszözezer főnyi feketeinges hadsereg élén állott, hadügyminiszter volt, fővezére volt a fasiszta miliciának s ő volt az olasz birodalom első marsallja... És 1915-ben politikai múltja miatt nem vették föl a tiszti iskolába...

„A hatalom titka az akaratban rejlik”

Ardengo Soffici meséli háborús emlékirataiban: „En találkoztam Mussolinivel azon a helyen, ahol az emberek csakugyan meghaltak a hazájukért. Emlékszem arra a hideg, esős éjszakára, amikor együtt húzódtunk meg egy átázott nyirkos barakkban. Láttam a sagai magaslaton, láttam a romboni fensíkon és találkoztam vele a plezzoi barlangban. Férfias alakját titokzatosan világította meg a tábori fény. Először láttam mélytűzű szeméit a gyantás fenyőhasábok ropogó tűzének vöröslő fényében. A harang szavához hasonló érces zengésű férfias hang egybeolvadt az esőcseppek kopogásával, a szélzúgással és a fahasábok sitergésével...

Ki ez a káplár? S a katona azt felelte: „Ez Mussolini.”

1916-ban zászlóját Carnaibe, a több mint ezer méter magas csúcsra helyezték. Nemcsak az ellenséggel kellett harcolniok, hanem küzdeni kellett az Alpok szikláival, meg kellett birkozniok a hófúvással és a kemény hideggel. Mussolini a véres összecsapások és idegfejtő szolgálát közötti rövid szünetekben szorgalmasan folytatta háborús naplóját. Ezt a naplót a „Popolo d'Italia” olvasóinak szánta. Közben Mazzonit olvasta és a neki tetsző gondolatokat följegyezte. Így kiragadta a következő mondatot: *„A hatalom titka az akaratban rejlik.”* Bár szinte száműzetésben élt húsfokos hidegben a hőcék között, mégis állandó kapcsolatban volt a „hinterlanddal.” Erzenységét súlyosan bántotta az a tudat, hogy a hadvezetőség és a kormány tétlenül nézte a defetista propaganda aknamunkáját. Novemberben cikket küldött a „Popolo d'Italia”-nak, hogy föl hívja a belügyminiszter figyelmét ennek az akciónak veszedelmes voltára: *„Nagyraecsült Orlando — írta cikkében. — Az olasz nemzet háborút visel, amelyikbe minden erejét és képességét befektette és ez a háború, amelyik néhány száz és néhány ezer testvérünk életébe fog kerülni. Mi győzni fogunk, mert ennek a küzdelemnek nagy a tétje: a nemzet élete és a népek szabadsága. Mindenáron ki kell csikarnunk a győzelmet. Ehhez azonban a nemzet tökéletes egysége és fegyelme szükséges. Éppen ezért nagyobb hűn a gyilkosságnál ezekben a sorsdöntő napokban megbontani az olasz nép egységét és gyengíteni az erkölcsi ellenállóképességét.”* Ha a sötétben bujkáló propagandisták nincsenek tekintettel az ellenséggel szembenálló olasz katona szenvedéseire, hát akkor ők sem érdemelnek kiméletet s nem lehet megkegyelmezni annak, aki kezében orgyilkos törrel áll vérző katonáink mögött.” Igen tisztelt belügyminiszter úr, ne feledje el, hogy a Capitólium közvetlen közelében van a Tarpéisi szikla.” Mussolini hangját kevesen hallották meg és kevesen vették figyelembe, a defetista eszmék rohamosan terjedtek, mindjobban csökkentve a katonák harci kedvét és ellenállóképességét.

Carnieből a carsói hírhedt dolinákra vezényelték, 1917 első napjaiban ismét élesen kikelt „a nemzeti tehetetlenség kormányára” ellen, mert eltűrték, hogy a szocialisták már a képviselőházba is bevigyék a defetista eszméket.

„Baldog vagyok, hogy véreimmel öntözhettem a Triesztbe vezető utat”

1917 február huszonharmadikán az olasz lövészek a 144-es magaslaton, nem messze Doberdótól, egy bombavetővel gyakorlatoztak. Amikor a második töltényesládát bontották föl, a láda fedele nehezen nyílt ki s a katonák a hadnagy parancsára fejszét vettek elő s vigyázatlanul a kellettnél nagyobb ütést mértek a ládára. A következő pillanathban a löszereszláda fölrobbant s a robbanás ereje a közvetlen közelben tartózkodók közül öt katonát valósággal darabokra tépett. Mussolini alig néhány lépésnyire a bombavetőnél állt. Az óriási légnymó és a fölrobbant lövedékek kicsapódó lángra pelyhként kapta föl őt is — és néhány méterrel odébb véresen, eszméletlenül zuhant le. Bajtársai a doberdói templomban fölállított első segélyhelyre szállították, ahol bekötötték, majd átutalták Ronchiba, a katonai kórházba. Amikor megérkezett a kórházba, éppen ott volt a kórház őrnagy-orvosparancsnoka, akire a sápadt arcú, sötét szakállú, szótlannal szenvedő hős mély benyomást

tett. Csöndesen figyelte az orvosok és ápolók szorgos, áldozatos munkáját és sztoikus nyugalommal viselte borzalmas fájdalmait. Negyvenfokon felüli láza volt s egyetlen szisszenés nélkül tűrte, hogy kitakarítsák és kezeljék sebeit és kiszedjék nyelvekét sebéből a golyószilánkokat. Állapota olyan súlyos volt, hogy az orvosok nem egyszer lemondtak életéről. Keresztülment seblázon, fertőzésen s legnagyobb kínokat kellett szenvednie, mert eszméletét a legnagyobb szenvedések közepett sem veszítette el. Sebesüléseinek híre hamarosan elterjedt — s ez súlyos elégtétel volt a semleges-pártiak számára. Milánóban, már holtírhét költötték és Sandro Guilani, a „Popolo d'Italia” fiatal szerkesztője személyesen jött a kórházba a hírről meggyőződni. Előtte tette Mussolini ezt a nyilatkozatot: *„Baldog vagyok, hogy véreimmel öntözhettem a Triesztbe vezető utat.”*

„Felség, én csak kötelességemet teljesítettem”

Március hetedikének reggelén az olasz király meglátogatta a katonai kórházat. Piccagnoni orvoskapitány az uralkodót Mussolini ágyához is odavezette. Ebben a pillanathban találkozott először a jövő birodalom két megalkotójának tekintete. „Hogy érzi magát Mussolini?” — kérdezte az uralkodó. „Most már jobban felség.” „Önről sok dicséretet hallottam Debelliben M. tábornoktól...” „Felség, én csak kötelességemet teljesítettem, mint hazám többi katonája. A tábornok talán elfogult volt velem szemben.” „Bravo, Mussolini — szakította félbe a király —, igyekezzék békével és megnyugvással viselni a mozdulatlanságot és a fájdalmakat.” „Köszönöm, felség.”

Tizenegy nagy mulva az osztrák-magyar tűzesség a kiterített vöröskereszt ellenére bombázni kezdte a kórházat. A lövedékek egymásután hullottak az épületre s a sebesültek között leírhatatlan pánik tört ki. „Ez a nap volt életünk leg-

rettenetesebb napja, — írja Mussolini. — Ez a nap valóságos pokol volt.” Súlyos állapota miatt nem tudták a szabadba menekíteni, mint a többi heteket s az ellenség ágyútűzét fekvőhelye alatt összehúzóva remegte végig. „Valamennyi sors-társam magamra hagyott, csak néhány orvos, a bónák és ápolók nem menekültek el. Nálamnál szerencsétlenebb teremtés nem volt akkor a földön...”

Vége április 2-án el tudták szállítani Milánóba s mint lábadozó sebesült pihent itt sokáig. Pihenése abból állott, hogy hozzáfogott dolgozni. Egész tevékenységén, mint fekete fonál, úgy vonult végig az a gondolat, hogy Olaszországot rettentő veszedelem fenyegeti. Az alatt az idő alatt, amíg a nyirkos lövészárkokban szenvedett — ellenségei erőre kaptak és gombamódra szaporodott a semlegesítők és a defetisták serege.

Giorgio Pini munkája nyomán ismerteti:

(—laky)

Asszonyok dolga

Karácsonyi előkészületek

Az eljövendő ünnep mindenkinek sok gondot okoz. De a legtöbb gondja-dolga mégis az édesanyának, a jó háziasszonynak van. Az ő feladata az ünnepi menük elkészítése, ajándékok vásárlása s ahol kisgyermek van, még a karácsonyfa feldíszítése is. A karácsonyfát legalább egy héttel előbb vegyük meg s jó hideg helyen tartsuk. Ha azt akarjuk, hogy szép havas legyen, mindennap locsoljuk meg az ágakat erős timsóldattal. Így az ágakra rakódó timsóréteg teljesen a csillogó hó képét adja.

Kevés fáradsággal és anyagi áldozattal mindenki készíthet újabb, meglepetést szerző karácsonyfára való dísz tárgyat, cukorkából, dugóból, színes papírból, kartonból, sőt filedarabkákból is ügyes, szép karácsonyfadíszek készíthetők. A legegyszerűbb, dekára vásárolt cukorkát is izléseken lehet elhelyezni a karácsonyfán, ha színes papírba csomagoljuk s ugyancsak színes papírszeletekből üstökös-farkat kötünk rá. Díőhéját bearanyozva, külön is felhasználhatjuk különféle karácsonyfadísznek, akár úgy, hogy apró cukorkákat helyezzünk belé, akár pedig vitorlascónak formájában, amit színes papírdarabkával igen könnyű megcsinálni.

Kedves karácsonyfadíszek készíthetők dugódarabokból is, fadarabkákból, tollak, színes papírok segítségével. Kis madarak, figurák derültté teszik a fát. Makkból, vadgesztenyéből mosolygó fejeket csinálhatunk úgy, ha előbb timsóval lemossuk, aztán temperafestékekkel ráfestjük a fejeket. Érdekes hatású fejeket festhetünk a kifújt tojáshéjára is. A gyertyatartók alá színesre festett kartonlapokból csillag vagy virágformájú cseppfogók is készíthetők.

Ügyes karácsonyfadíszek még a következők:

Filebabák. Különböző színű posztómaradékokból szabjuk az egyes részeket, öltéssel kihémezzük az egészet, izlés szerint díszítjük, mérete 6—8 cm. — **Ehető babuk.** Ez még nagyobb érdeklődést fog kiváltani. Rozsdamentes finom drótból elkészítjük a bábu vázát s erre megmosott aszaltszilvát a törzsnek, végtagoknak és fejnek mazsolát főzünk fel. — **Fehér szakállú Mikulás** vagy törpe piros posztóból készül: mindezen dolgokat duplán szabjuk, esetleg vattával tömjük és úgy varrjuk össze. — **A pólyás-baba** fehér posztó vagy selyem és csipke, az átfűzés sárga- vagy rózsaszínű fonál. — **Szívek** kisebb-

nagyobb formában piros posztó- és selyemből, vattával magára kitérve, apró színes zsinór- és hímzésdíszel. — **Piros gomba.** Törzse fehér file, a teteje paprikapiros, fehér hímzett vagy applikált pettyekkel, duplán szabjuk és vattával kitérjük. — **Csillagok,** melyeket különböző alakúra vágva, élénk színű, erős, duplán vett posztóból készítenek. Hasonló formákat készítenek finom vajastésztából is és ezt felaggatjuk a fára. — **Gyöngyfűzések:** apró tarka posztódarabkákból állanak, melyek egy-

* **Az asszony kötelessége** törődni azzal, hogy bélműködése rendben legyen, amit pedig úgy érhet el, ha reggelenként éhgyomorral egy fél pohár természetes „**Forenc József**” keserűvizet iszik, amely anyhén és kellemesen, pontosan és biztosan szabályozza az anyagcsere folyamatát. Kérdezze meg orvosát.

máshoz vannak öltögetve s így fűzést képeznek, 1—2 méter hosszúra készítsük. Készülhet még zsinórra fűzött gyöngyszemekből is, vagy pedig makkokat csillogó festékekkel vonunk be és gyöngyszemekkel vegyesen fűzögetjük fel. — **Diókosárka,** melyet egészséges, kettévágott és bearyozott dióból állíthatunk elő, fogót illesztünk rá bevont drótból. Apró cukorkákkal rakjuk tele. — **Meseképek.** Sima, fehér kartonra vagy fémmel bevont szélű árjegyzékcédulákra színes nyomozó anyagokat stb. ragasztunk rá és selyemzsinórral lógatjuk. — **Virág-cserép.** Bearanyozott parafadugóból készült, ezen keresztül húzunk pár szál drótot, a felső részére filevirágokat illesztünk, az alsó drótokat pedig a fához erősítjük.

A konyha körül

Karácsonyra is alkalmas édességek

CSOKOLÁDÉ-GOLYÓK. 10 deka cukrot egy hibátlan zománcú lábasha teszünk, annyi vizet öntünk rá, amennyit a cukor magába szív, aztán sűrűre főzzük. Belekeverünk 14 deka darált diót, golyókat formálunk belőle és reszelt csokoládéba hempergetjük. Lehet csokoládéöntetbe is mártani.

BOSZORKÁNYLABDACSONK. 20 deka kockacukrot citrom- vagy narancshéján ledörzsölünk és kevés víz hozzáadásával sűrű sziruppá főzzük. Aztán adunk bele annyi őrölt mogyorót, hogy sűrű pép legyen. Vegyes cukrozott gyümölcsből kis kockákat vágunk és ezt is belekeverjük. Kis golyókat formálunk belőle és vanília porcukorba hempergetjük.

MASZI-PALI. 14 deka cukrot, 14 deka őrölt mogyorót 3 egész tojással és 1 tojásfehérjével 30 percig folyton keverünk. 1 szelet csokoládét sütőben, melynek ajtaját nem csukjuk be, addig puhítunk, míg olyan lágy nem lesz, hogy kockára vágathatjuk. Ha felvágjuk és ismét keményre hűlt, a fenti masszába keverjük. Adunk még bele 4 deka szintén kockára vágott cukrozott gyümölcsöt és 2 deka morzsát. Papirossal bélelt, megkent tepsire öntjük, pircera sütjük, s ha meghűlt, kis szeletekre vágjuk.

GERABI. Délsláv különlegesség. 7 deka zsírt habcsra keverünk, adunk bele 1 tojást, 10 deka cukrot, késhegynyi tört fahéjat, csipetnyi tört

szegfűszeget és kevés sót. Ha mindezt jól kikevertük, annyi lisztet adunk hozzá, hogy pogácsakemény tészta legyen. Gyúródeszkán késfoknyira kinyújtjuk, különféle kis formákkal (csizma, csilag, percc, stb.) kiszaggatjuk, darabos mandulát csukcukcukcukkal meghintve, pirosra sütjük.

MOSZKVAI TEASÜTEMÉNY. Habütste 7 deka héjástól megvagdalt mandulát adunk, 4 deka apróra vágott cukrozott narancshéjat, 7 deka porcukrot, 3 deka vajat, 1/2 deka lisztet és 1/2 deci tejszínt. Habverővel folyton keverve, a tűzhely lapján jól felmelegítjük. Egy oldalról nélküli tepsit vajjal kikentünk, lisztel meghintjük és fenti keverékből kávéskanállal 3 ujjnyi távolságra egymástól kis halmokat adagolunk a tepsire és rumba mártogatott evővillával kerekre lapítjuk. Ha szép barnára megsütöttük, késsel azonnal le is szedjük. Ha kihűlték, csokoládémázzal bevonjuk.

SZERECSEN FEHÉREN. Aszaltszilva magvát kitoljuk és helyébe cukrozott narancshéjat vagy diógeresztet dugunk. 14 deka cukrot 3 tojásfehérjével a habütstben jól elkeverünk, aztán gőz fölött kemény habba verjük. Viasszal megkent tepsire papirostölcséren keresztül a habmasszából csokokat nyomunk, középebe adunk egy-egy szem töltött aszaltszilvát, majd bevonjuk a cukros tojás-habbal és kihűlésfelben levő tűznél a sütőben megszáritjuk.

GÉJZA

Írta: P. TOTH IREN

Nagy, kerek tányérjával vérvörösen jött fel a hold. A lángok a fehérvörű áldozati oltárnál füst nélkül, simán lobogtak és még hosszabbra nyújtották a táltos szikár alakját. Kitért karjában megvillant a kard és felrikoltottak a kürtök zengő-bongó férfihanggal egyben. Szálltak hegyen-völgyön, erdők sűrűjében.

— Hadúr, Hadúr, jöjj közénk, gyere ide! Árpád, Álmos, titeket is hívunk!

Mint égi mennydörgés zengett a táltos hangja az áhítatos csendben és amint a hang visszaverődött a rengetegben, mintha mindenki ezt hallotta volna:

— Eljöttünk, itt vagyunk. — Büszke hódolat-tal buktak meg a fejek, de aztán dacosan felnéztek az égbe, bele a holdba és vélték, hogy a Hadúr, mintha onnét szállna ezüstugár paripáján.

Könnyű szél libbent. A szűzek, a táncos leányok lenge fátylukban megremegtek. Géjza Sarolta kezét fogva lépett a vitézek elé, egészen a táltos eljébe:

— Az arám. Gyula vezér leánya lesz a párom. Mondj jóslatot reánk! — zúgott a tiltást nem ismerő parancs.

— Reánk is, mert nőül veszem ezt a leányt — és Töhötöm, a sok esatát vívott, nagyerejű vitéz a görög szűzre mutatott, ki a pogány magyarok közé vendégként vetődött.

— Ujholdkor lehet csak nász, hogy amint tel-
lik, úgy teljen éltetek. Most harci áldozásra áll a föld. Csak ennyi volt a táltos szava, de mint les-

helyéből a párdúc. Bendeguz rontott elő, meg-
ragadta Géjza karját és szinte dörögte:

— Nőt vesztek magatoknak? Géjza, Töhötöm, vigyázatok. Gyula udvarába betört a rontás! Átkot és pusztulást hoz rátok. Asszonyaitokban.

— Bennem ugyan nem! — és öldöklő villám-
ként cikázott fel Saroltában a meghántsás. — Ne luhogj, vészmadár! Ha Géjza harcba száll. Kéz-
erős kéz kell ide a zabolátlannak megfékezésére! Mi
mindig egyfelé húzunk, ha lankad az ereje: erőt
öntök belé! Az én kezemben sem inog a bárd: sutt-
tani is tudok vele! Hallod-e, Bendeguz, te jó fegy-
vertárs és barát!

— De csak addig, míg a fehér lóra tész hitet...
A szőpatvarkodást az igrécek megfűjt kürtje
vágta hamar ketté... Búgott, danált a kúrhang és
belerezdül az éji pagony susogó levélmozdulása...

A főbanc kését markolatig az áldozati mén
szügyébe mártotta. Fölszókkent a meleg, piros vér
és a fölhorokló lö nyihogó hörgése. A táltos kelet-
nek fordulva fogta föl a köedénybe a kicsurrantó
vért. Beleköstött, majd Géjza ajkához értette. Ez-
alatt lapos fehér kövön a koncoló boncok a lö be-
lét nyújtották a táltos elé. Megfogta és a tűznek
háttal vetette azt bele... Szép síma karikába esa-
varodva feküdt meg a tűz kellő közepén.

— Kevés harcod léssen már ezután!
A harcoss vezérek és vitézek csoportjából her-
zenkedő mozgás mozdult.

— De elleneidet mindig legyőzöd! — Kicsit
elcsitult a zaj. — Most még itt vagy velünk, de el-
fordulsz tőlünk. E leány visz el!

Haragvó, gyűlölködő szemek villantak Sarolta
felé. Mukkanás nélkül, keményen állotta. Vérese-
s és karvalyujjongásba galambbúgás búgott. Töhötöm
oldaláról a görög leány lépett kissé előrébb. Omló

köntösében mintha nem is leány, hanem fehér vi-
rág volna és piciny szájáról a hang csak úgy csen-
getyűzne:

— Nem Sarolta viszi el Géjzát, hanem az egy
igaz Isten.

Szerencséjére a döbbenettől megkövültek egy
percere s a következőkben izékké-porcokká szaggat-
ták, ha Géjza fel nem dörölné, minden mozgást,
cselekedetet csirájába fojtva:

— Vagyunk mi még oly nagy urak, hogy két
Istennek is áldozhatunk! Nászunkat is majd meg-
tartjuk itt is a szent tűzkeknél, meg a kóházas Is-
tennél.

Sötét viharfelleg takarta el a holdat. Az áldo-
zati tűz pattogva lobogott. A görög leány meg-
félemlített galambka módjára Saroltához simult
öszönösen. Ugy reszketett minden kicsi része.

— Te erős vagy! Én meg gyenge!

— Ne félj! Nem hagylak! Vélem gyűlik baja,
ki egy ujjal is érint.

Ifjak, vénék értetlenül összenéztek, még a táltos
is fejtét csóválja, mert ha nem is mindük, de sokan
látták, amikor Sarolta a görög leány felé
nyilat röppentett. Akkor még Géjzát féltette, de
most már tudta, hogy csak ő felé hajlik, ezért kelt
a leány védelmére... A bizókba lekötökdött a re-
mény és sötét kedvtelenség szállja a vitézeket.

A táltos már a szívet hajintja a tűzbe:

— Asszony és szerencse hű léssen hozzád
mindhalálig. — Majd az áldozati mén fejét veszi
kézbe. Ez is a tűzbe hull és amint, amiképp kí-
gyózza a láng keresztül-kasul, így szól a jövendő:

— Böles apa leszel és böles fiat nemzel majd!
Kedvel a Hadúr, de te elfordulsz! — remeg a
hangja és iszonyodva takarja el szemét a táltos.

— Akkor jaj neked, Géjza! — bördült fel

NÁDAI PÁL:

IZLÉSTELENSÉGEK

A budapesti Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadásában igen érdekes könyv jelent meg Náda Pál tollából, mely a lakásberendezés művészetével foglalkozik. A józan és minden túlzástól mentes szerző a leghelyesebb utakat jelölte meg az emberi lakás otthonossá és izlésessé tételére a egész bizonyosan nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a művészi érzék szélesebb körökben is meghonosodjék. Egyik érdekes fejezetében a magyar uri lakásokban még mindig megtalálható izlésteleenségeket teszi szóvá:

A legtöbb elfogultsággal éppen a múltak hagyaték-tárgyainál találkozunk. Félreértett érzékenység, kegyeletérzés övez sok mindent, ami dédanyáink idejéből ittfeljutott. Pedig itt is csak annak van létjogosultsága, ami mostani életviszonyaink keretébe beleillik vagy jelenlétével használ. A sok jó kézművesalkotás közt régen is sokat vétkeztek a jóízű ellen. Bútorainak sima nyugalma ma is mintaszerű. De már a biedermeier-kornak aprólékos, pepecselő díszművészete sok mindent teremtett, ami ma enyhén szólva: fonáknul hat. Abban az időben kezdődött a hímezések túlhajtása és mindenféle gyöngyhímzésű sapkák, nadrágtartók, habafőkötők, csegettűhűzők kerültek a lakásokba, melyek ma céltalanul, tétován hevernek az üvegszekrényben, vagy ami rosszabb: zavaróak a takarításnál. A mindenáron való gyűjtőszendvény még sok más lomot is felkutat abból az időből és ezek sokszor egyenesen jóízűsünk ellen törnek. E kornak érzelmes hölgyei szenvedélyesen gyűjtötték a szeretett vagy kiváló személyiségek hajszálait. A hajmunkák, mint például óraláncok, karkötők, arcmások készítése hajból — olyan általános volt, hogy még tankönyvet is írtak ennek az „ügyességnek” terjesztésére. De nemcsak afféle haszontalan a étvágyrontó dolgokkal pepecseltek azon időben. Tökmagból lámpaernyőt, halszállkából tányért, szalmaszállakból miseköpenyt készíteni s más efféle badarsággal töltöni az időt, mindennapos dolog volt. Régiséggyűjtők szobáiban ma is megbecsültek azok a biedermeier fahengerek, melyekben cserpep virágot helyeznek el kis asztalkán, de csak a régiségismerők tudják, hogy e büszke virágtartók egykor — köpörlésül szolgáltak.

Am vajjon jobb-e ennél azok a még ma is látható „dísz tárgyak”, melyeken például szivargyűrűkből alkotnak hamutálcát vagy bélyegekkal ragasztanak tele kályhaellenzőt? Az ilyen, céljuk-

nak meg nem felelő berendezési tárgyak mindíg a jóízű ellen is vétkeznek.

A lakások egyszerű nyugalma s egészsége ellen még többet bűnöztek a múlt század nyolcvanas évei körül, amikor az úgynevezett Makart-szobák divatja miatt kaptak rá sok szertelen díszre. „Schmücke dein Heim!” — volt akkor a jelszó. („Díszítsd fel otthonodat.”) S mindenki azon buzgólkodott, hogy az ünnepektől osztrák festő Makart műterméhez hasonló színpompás szövetekkel s művirágokkal hintse tele szobáit. A sok papírosból készült legyező, palma, művirág, a sokféle drapéria megannyi porfogó és tisztátalan díszítmény volt, mely csak fokozta a szobáknak sötét, egészségtelen légkörét. De ugyanakkor a mindenféle cikornyák is odakerültek a bútorokra. Rizslisztből készült keretek a falon, esztergályozott cícómák, rácos polcok a bútorok tetején, mindenféle gipsz- vagy stuccorózsák a mennyezeten, stílusosan egészítették ki az ónémet vagy renaissance-izű bútorok tömegét. Ezeknek a maradványokból is sok mindent átvettek még a mai lakásokba is. Ha szőnyegdívánt látunk fent magas ráccsal, amelyen kitömött madarak ékeskednek, e korszak elkésett díszleteivel van dolgunk. A falra feszített gyékény, melyet mindenféle arképekkel s képeslevezőlapokkal tömnek tele (jó búvóhelye minden apró rovarnak), valamint a cifra polcok, függönytartók és brunolinózott festőállványok, szobortartók, úgyszintén a fodoros selymekkel letakart szalonlámpák s egyéb lomok egyetlen jóízű embernek sem okozhatnak örömet, de annál több hátrányt jelentenek egészségünknek.

A késői rokokó-szalonok jellegzetes maradványait még ma is gyakran látni, például elmaradt ízlésű fogorvosi várótermekben. Az aranyozott nádból készült ülőbútorok recsegnek-ropognak alattunk, a géppel készült „gobelin”-huzatok fakultan meredeznek a nézőre, a billenő kis asztalka szomorúan repedezett, a „vitrin” megtömvé a mit sem érő „márkás” porcellánok bazári figuráival, az akvárium üvegajtójának közepén méla hattyú úszkál büszkén, a cserépkályha peremén pedig ott van ez annyira jellegzetes cserépkutya, felkötött állal és fogfájástól torzult arccal.

Itt is azt látjuk, hogy a „dísz tárgyak” szeretete s a hozzá nem értés tömérdek pénzt pocskélt el olyan holmikra, melyeknek sem céljuk, sem értelmük nincs és egy elvihartott korszaknak szemétrevaló hagyatékához tartoznak.

Hozzánk egészen közel esik a századforduló

hívó keresztény.

— Nyugodj, kicsi tubám, gyenge virágocskám. Kedvedért oda megyek, ahol apád és te élsz, — de a suttogó szókat csak a leány hallja, mert a légtől újra kürtbúgás hasítja és igricek pengetik a kobozt és a fátyolos leányok lepkekönnyűséggel lejtik a táncot a körben, hol az áldozás a Hadúrunk adódik.

Géjza komoran áll. Mellette Sarolta egy ujjnyival sem kisebb. Érzik, tudják mondatlanul is, hogy egymáshoz tartoznak. Rájuk világít a hold, meg a lobogó tűz fénye és az égen a tovaszálló felhők cikázó villámában mindketten mintha a kereszt jelét néznék.

Géjza tudja, hogy utolsó áldozása ez itt, hogy fenntartsa majd népét Árpád szerezte hazában, a jel után kell majd indulnia, mit a villámokban lát, de azt is érzi, hogy keményebb munka lesz ez, mint a csaták véres harca. Saroltára néz, ki belélatott a lelkebe s a benne tusázó nagy-nagy eltökéltségbe.

— Mindenben segíték!
Hegyek csúcsáról, sziklákra rakott fészkeikből sasok röppentek északról délnek. A tűz fölött mintha kíváncsian lejjebb ereszkednének.

— Halál közeleg! Halál van! — kiált jóslón a táltos és szava igazzá válik, mert csörtet is megszébb útról orcájáról patakzó verejtékkel, fáradtan a hírnök: Taksony fejedelem, Géjza apja holt hírvél.

Géjzát fel is kapják ősi szokás szerint a paizsra:

— Vezérünk! Urunk! Fejedelmünk! Szálljon beléd az ősök és apád minden ereje! Légy, bátor, erős és vezess harcba, vészbe!

— Nem odá! Hanem békességbe, mert országot építünk!

Körül virágozott szecesszióknak pár esztendeje, mely ugyancsak gazdag volt az új és az előzőknél is hangosabb izlésteleenségekben. Gondoljuk csak el, hány kifacamadott alakú szék, képerkeret, gongallvány, tükör maradt ránk abból az időből. A bronzveretbe foglalt színesüvegű virágtartók, a eszeleveléből kinőtt nimfák a készítőik szélén, a mindenféle vízi gilisztákkal préselt, égetett, berakott háztartási tárgyak elég zajosan hirdetik ennek a kornak szépségideáljait. A nyugtalan felületdíszek, mai szemmel nézve, csak tömérdek elpocskélt farradságot jelentenek. De akkoriban tetszettek, mint hadüzenet „a múlt unalmas cikornyái” ellen.

Általában a századforduló körül nagyon elszaporodtak az úgynevezett „nipppek”, a törekeny csecebecsek, a „bric-à-brac”-nak nevezett vitrintöltelék és a semmire sem használható szobadíszek.

A meglepetések másik ősfarmája: a fürdői és utazási ajándékok tárháza. Ha jól körülnézünk régi háztartásokban, mindig találunk egy sereg „emlék”-et, melyeket a kegyelet miatt tartani, a sértekek elkerülése céljából pedig mutogatni is illik. Ezeknek a tárgyaknak lajstroma is kimeríthetetlen. Órák, melyek sohasem járnak. Szalvétagyűrűk fába égetett jelmondatokkal. Időjelző házikó vadászokkal és barométerrel. Tüpárna kitömött tiriakkal, akiknek minden domborodásába tüket szúrhat a varró-asszony. De vannak még tréfásabb emléktárgyak is. Bot, melynek nyelvébe li-körös készlet van rejtve. Zsebkész fogvájóval és mellette fülpiszkálóval. Halszállkatartótányér tréfás üdvözléssel. Díszkanalak áttört nyéllal s a kanál mélyedésében városképpel.

De ki győzné e tárgyak minden változatát el-szörölni?

A legtöbb „jux”-tárgy és meglepetés csak bosszúságot okoz a mai technikához és kényelemhez szokott embernek. Nem tudjuk megérteni, mi célja az olasz hordónak, melynek belsejébe szivarvágó van elrejtve vagy mi a tréfa abban, hogy egy kis ház szolgál a dohánynemiek tartására, melynek előbb a kéményét kell lecsavarni, azután aajtját kinyitni, hogy füstölőbivalókhoz jussunk. Nem tudjuk megérteni, de kötelességünk nevetni rajta.

Ez azonban csak hosszú gyakorlat, sok mindenféle izlésnevelő tényező által érhető el. Sok akarás, múzeumok látogatása, rajztanulás, kézügyességek elsajátítása sokat segít ebben a kintetben.

De éppen az ilyen kézimunkákkal való bíbelődés gyakran neveléses dilettantizmusra esábitja a munkását. Ezeknek köszönhetjük azokat a csöpp kis gyufaskatulyabútorokat, melyeket sokan olyan „édes”-nek találnak, hogy újévre, karácsonyra meglepnek vele bennünket. A csipkés anyaggal bevont gyufásdoboz és hamutálca készítője sem gondol arra, mily ügyetlenség a tüzes parázs közelében így anyagot alkalmazni. Az itatónyomó is szívesen tiltakozna ilyen kézimunkabevonás ellen, ha tiltakozni tudna ellene. A női túlbuzgalom ezen a téren egyébként is gyakran átéli a határokat és különösen a leány- és asszonyszobák hemzsegték a varrott és hímezett textilanyagok gyakran izlételen tömegétől. Szekrények tetején és divánok peremén ülnek sorra a puhalábú ballerínák, négerantanosok és pamutkuttyák, de ami még ennél is egészségromtóbb: a terített asztalon is gyakran találkozunk kétes tisztaságú teababákkal.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni a házi szörnyűségeknek még egy meglepő példáját, a babonás tárgyak szeretetét sem. Mint régen a szerencsemalacok, lópatkók, négylevelű lóherék, úgy foglalnak most helyet frászatalokon a különféle „kabalás holmik”, köztük a modern mágia csillagképei, vízöntői, bikái, valamint a népszerű buddhista szentek a legmodernebb krómozott acéltechnikával készítve. De egy tekintet e „szentek” bamba arcára, meggyőz róla, hogy művészi kifejező erejük nem több, mint egy parafadugóra erősített bádogg-Chapliné. Általában: a mának hősei és a holnap hősei folyton változnak ebben a bazári műiparban, de a plasztika művészete mindíg a régi marad!

HOTEL CORVIN BUDAPEST
VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családi szálloda a város szívében
Ujonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

Bendeguz szóval is öklöndözve.

— Testvér vére! ontanád, mi? Taksony fejedelem hűnytával Géjza a fő, elfeleded-e?

Szenvedéllyel és párjavédőn kapja el Sarolta Bendeguz kacagánya szíját.

— Nem! Önkezemmel nem ölném meg, de harcos fiának fogad kazár, besenyő! — és e kemény szótól hulygatott hangyabolyban kiáltás, gomotygás támadt.

— Sokunk osztja sorsod, ha Géjza az új Isten felé fordul.

— Szolgák lesztek-e? Itthon urak vagytok! Ebekre hagyjátok a gypüt, sátozt, asszonyt, gyűgő gyermeket?

— Majd visszavesszük, ami a miénk volt!

— Ha karddal jöttök, mi is azzal várunk! Sarolta közeléből a kis görög leány hirtelen elszökken. Hőféher kebléről feltépi a köntöst és rogyant térdekkel a táltos elé omlik:

— Szúrd szívembe kardod! Miattam ne vételkedjete. A torzsalkodást én hoztam rátok. Isten, én Istenem segíts! — és imára kulcsolja két fehér kezét.

Izzó gyűlölettel merítene is a táltos vasát a gyenge leánytestbe, ha oda nem ugrana Sarolta, s mint tehetetlen játékbábját a gyermek, kapja fel karjába és viszi a megröppenéstől lecövekelt lábú Töhötömhöz.

— A tied! A te asszonyod léssen. Vigyázz is rá szegény esztelenre. Bolond nagy erőddel aztán valahogy a csontját ne törjed. Olyan ő közöttünk, mint fészkből pottyant madárfióka.

Magatehetetlen sebes pilhéccsel nyugszik aztán el a sziklafalnál, ahol Töhötöm falevelekből fekhelyet kotort neki. Néha sírva jajdul, hogy pogánynak hogy lehet hitvese majd, mikor ő Jézust

Huzella Odön:

A százesztendő's Sisley

A francia művészet reformátorai között gyakran emlegették Sisley nevét is. Harminc évvel ezelőtt hatalmas művészeti viták központjában voltak azok a nevek, amelyek a modern művészet megújítását jelentették és Cézanne, Corot, Manet, Millet, Monet, Pisaro és Sisley neveitől voltak hangosak a művészet berkei. Aztán elmosta az idő ezeket a nagy neveket is, előtérbe nyomultak Picasso és Matisse, s velük a kubisták s a naturalizmus és impresszionizmus mestereit csendesen elfelejtették. Hosszú időn át alig esett szó róluk. Nagy kísérleteknek, lélek- és szellemátalakulásoknak kellett bekövetkezni, míg újból uralmát vehette át a legigazabb és legszebb művészeti irány: az impresszionizmus, amely a nagy újítók születésének százados évfordulóján éli ismét reneszánszát. Cézanne, a nagy újítót csak most ünnepelte a művészvilág s ugyancsak most érkezett el Sisleynek is századik születési fordulójára.

Sisley, aki Paul Cézanneval egy évben született, nem volt ugyan sem inspirálója, sem törvényadója az impresszionista piktúrának, mert bentmaradt a sorban, — mint Renoir mondta róla —, mégis, egyike a legnagyobb mestereknek, akik a századforduló idején éltek. Sisley ismerte lehetőségeit is: ez a két tudás adta meg tehetségének az irányt, az utat, amelyet követett.

Ő maga csendes és szordinos egyéniség volt, annál zajosabb és színesebb volt a kor, a milió, amelyben élt. Camille Pissarro, — akinek szerepét az új festőművészet fejlődésében se nem értékelték, se nem világították meg eddig kellőképpen — lehányó évig a „chromo lumináristák” elvének hódolt. Monet, aki eleinte figurális festőnek mutatkozott be s Manet örökének átvevőjét sejtették benne, hamarosan átment a japános szinkifejezés modorába. „A székesegyház”, a „Malmok” és a „Nymfeák” c. képei lesznek újtjelzői ennek, a nyugati rend tagadása felé haladó művészetnek.

Míg Pissarro lelkiismeretesen alkalmazta Chereul és Helmholtz spektrálanalízis tanát, addig Monet a levegő rezgését festette, elkapta az elszuhanó pillanatot, ami menekül, — lerögzítette az örökké változó fényrezgést. Velük szemben Sisley szándékosan elfelejtette a szabályokat és osztatlanul adta át magát a festés örömeinek.

Az élete is sima, szinte történetnélküli élet:

Sisley Párizsban született 1839 októberében, a szülei angolok voltak, józan, becsületes kispolgá-

rok, akik fiukat kereskedőnek szánták. Tizennyolc éves korában Londonba küldték, hogy ott megtanulja a világereskedelem sok csínját-bíját. Sisley azonban londoni tartózkodását arra használta fel, hogy a képtárakat és múzeumokat bújjja. Constable, Bennington és Turner színpompás képeinek hatása alatt kezdett festeni. Mikor visszatért Párizsba (1860-ban), belépett Gleyre műtermébe és tanulni kezdett. Megismerkedett Monet-val, Renoirral és Cézanneval, találkozott az akkor forradalmának számító fiatal művészekkel és a sodrás magával ragadta. Hamarosan otthagyták mindannyian ezt a megesontosodott akadémikus „tűzhelyet” és felszabadultan szakítottak a klasszikus iskola hagyományaival. Azok felé a mesterek felé fordultak, akik egyedül képesek vezetni és tanácsokkal ellátni őket és ezek: Courbet, Carot, Eugen Boudin és Yong Lind.

Sisley figurális képeket kezdett festeni, majd bájos enteriőröket, melyek közül a „Leckét” idézzük, — aztán áttért a tájképezésre. Azt mondják, hogy első képei Corot és Courbet kettős hatása alatt készültek, hogy földjét a „Mütermem” mestertől kölcsönözte és egét a „Tivoli” festőtől. Igazságos vajjon ez a szemrehányás?

A préimpresszionizmus, amely 1860-tól 1870-ig, Claude Monet londoni tartózkodásáig terjed, átmeneti jellegű. A művészettörténészek — sajnos — nem mindég érdeklődnek a jövő újítóinak fiatalos és, amint rendesen állítják, határozatlan és félénk művei iránt. Pedig ezek a művek, amelyekben még jele sines az átforgalmódás forradalmi akaratának, ezek a képek: a sűrű és mély zöldek kizárólagosan lokális színekben tartva, a súlyos, földre-bajló fák a falusi templom köré csoportosult mevertetűjű falusi házak, ezek a színharmóniák, ahol a gyöngyszürke és okker uralkodik, a mai festőkre sokkal élénkebb hatással vannak, mint a komplexentér színek s azok tűzijátéka, amit az impresszionizmus hozott divatba.

A festő fejlődése folytatódott és logikusan haladt. Fokozatosan lehet követni haladásának nyomait, a mindég mértéket tartó fénylátomásain keresztül végig, a Saint-Claud fűzfáktól szegett országútján, Thomery szőlődombjain, Loing lankáin, Moret malmán és hídján, Port-Marlyn és Nantes útján keresztül.

Sisley nagyon ritkaképességű tájképfestő. Finom vonalakkal fest, szabadszemmel láthatóan, helyes elosztással rajzolja meg képeit és helyezi el

a színeket, érvei is komplettek, kiegyensúlyozottak. A fény szinte minden képét elárasztja, de soha sem rombolja le annak plasztikus architektúráját. Modora kevésbé egybeolvadó, kevésbé folyékony, idegesebb és kiélezettebb, mint Claude Moneté. Motivumai mindég megőrzik teljes tömörségüket. A fény tündérlátékának attrakciója, ami megszünteti a határt a testek között és a világot a bőrfelület játékvá, vagy kromatikus atomokká redukálja, nem fordította el a realitástól és a természet közvetlen tanulmányozásától. Angol tájai, a Themze lőtkepe, Cardiff partja, Storr Roch sziklái és a Landglan-öböl kütüően érzékeltetik az angol föld lényegét. A „Téli tájak” kivételes helyet foglalnak el Sisley művészetében. A legszebbek, azt hisszük, a roueni múzeumban vannak. Ezek a művek pedig jóval felette állanak Monet „Összeomlásának” és az öreg Breughel havas tájképeitől csatlakoznak.

De Sisley finom irodalmár is volt, nemcsak nagy festő. Igazi jó barát volt, becsületes ember, a sors mégsem kímélte meg. Hátramaradt levelei hűségesen őrzik azoknak a küzdelmeknek leírását, melyeket a nyomorral kellett folytatnia.

MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNET 1939

Ezzel a címmel december közepén hatalmas, 300 oldalas évkönyv jelent meg Kolozsvárt a Minerva kiadásában. Ezt az évkönyvet dr. Kristóf György egyetemi tanár volt és jelenlegi tanítványai írták és szerkesztették professzoruk 60. születésnapja alkalmából. Ez az emlékkönyv egyrészt a tanítványi tisztelet és hála kifejezése, de egyben a munkaközösségbe tömörült tanítványok komoly útnakindulása és bizonyosságtétele.

Az évkönyv a következő irodalomtörténeti és nyelvészeti tanulmányokat foglalja magába:

1. Antal Péter, kolozsvári áll. felsőkereskedelmi iskolai tanár: *Eötvös és Madách*.
2. Balogh László, marosvásárhelyi ref. koll. tanár: *Komáromi János*.
3. Blédy Géza, aradi római katolikus főgimnáziumi tanár: *A román nyelvátlasz magyar vonatkozásai*.
4. Debreczi Sándor dr, sepsiszentgyörgyi református Mikó-kollégiumi tanár: *Az erdélyi szépirodá néphőse*.
5. Györgyhíró Jenő, végzett tanárjelölt: *A kézdivásárhelyi tímárság nyelve*.
6. Hegyi Endre, tanárjelölt: *Kosztolányi Dezso*.
7. Jancsó Elemér dr, kolozsvári református kollégiumi tanár: *Aranka György*.
8. Kacsó Sándor visszaemlékezései.
9. Kristóf Sarolta, kolozsvári ref. leánygimnáziumi tanár: *Julius Caesar a telefonkagylónál*.
10. Makkai Ernő, tanárjelölt: *Erdélyi József költészete*.
11. Makkai László dr, miniszteri tisztviselő (Budapest): *Bevezetés a háború utáni erdélyi magyar irodalom történetéhez*.
12. Márton Gyula, tanárjelölt: *Nagymonostorhely nevei*.
13. Mikó Gábor, piarista tanár: *Petőfi ideális záló fantáziája*.
14. Mészti László, zilahi református kollégiumi tanár: *Eötvös esztétikai elvei*.
15. Orbán László, gyulafehérvári római katolikus főgimnáziumi tanár: *A brassói színészet története 1848-ig*.
16. Pellion Ervin, végzett tanárjelölt, római katolikus lelkész: *Jókai drámái*.
17. Pogány Albert, nagyenyedi Bethlen-kollégiumi tanár: *Kazinczy esztétikája*.
18. Reischel Artúr, piarista főgimnáziumi tanár: *Kölessey*.
19. Sántha Alajos, végzett tanárjelölt: *Kolozsvár irodalmi élete a Bach-korszakban*.
20. Szabó T. Attila dr, kolozsvári református kollégiumi tanár: *Személynevek mint helynevek*.
21. Végli Sándor dr, marosvásárhelyi római katolikus tanítóképzői tanár: *Petelei*.
22. Vita Zsigmond, nagyenyedi református kollégiumi tanár: *Nemzeti eszme a Bánk bánban*.
23. Vörös István, végzett tanárjelölt: *Madách világnézete lírájában*.

A mintegy 20 nyomtatott ívnyi emlékkönyv ára portómentesen 200 lei, műnyomó papíron 300 lei (10 P). Megrendelhető a Minerva-nyomdánál (Cluj, str. Baron L. Pop 5.).

KERESZTREJTVÉNY

Vízszintes sorok:

1 A „mesterek mestere”. 10 Pala gyártmány. 12 Kötőszó idegen nyelven, 14 Mező latinul, 15 Kicsinyítő képző, 16 Ipari növény, 18 Ilyen könyvek a kódexek, 19 Német névelő, 20 Eljut, más szóval, 22 Ekezethibával: a csomagolt áruk burkolatának sulya, 23 Ekezzettel: az anyagok belső tulajdonságaival foglalkozó tudomány, 24 Ilyen kristály is létezik, 25 A legtöbb ló ilyen, 27 Gyorsan németül (fon), 28 Egyformán hangzó mássalhangzók, 29 Többeszámu főnévrag, 31 Soli., gloria, 32 Erseki Intézet rövidítve, 33 Tervegek, 35 Tinó mássalhangzó, 36 Pamlag, 38 A kereszténységre nézve nagyon fontos hely.

Függőleges sorok:

2 Egyforma magánhangzók, 3 Női név, 4 Női becenev., 5 „Hírvár” magánhangzók nélkül, 6 Non uter közepe, 7 Tisztítószó, 8 És idegen nyelven, 9 Fővárosunk egyik tere, 11 Közeli a legnagyobb ünnep, 13 Báró Eötvös József egyik regényalakja, 15 Munkabér, 17 Az anyja sem érti a... 19 Duzzad, 21 Nevetés, franciául, 22 Háromszor, latinul, 26 A juhász teszi, 29 I...áz (két hasonló házra mondják), 30 Nagyon hasznos állat, 33 Műveltető igeképző, 34 „es”-el megtoldva, sulyos köhögéssel járó asztmatikus betegség, 36 Kicsinyítő képző, 37 Személyes névmás.

45. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése a következő:

Vízszintes: 1. A hegedű ezázaz fája, 23. Kéret, 25. Anikó, 26. Ltvés, 49. Irodalom, 85. A nagyidai cigányok.

Függőleges: 1. Az Akadémia titkára, 7. Borvitéz, 13. A jóságos özvegynek, 53. Szeredai.

Helyesen megfejtették: Csiby Lenek, Fehér Jenő, Burda Rudolfiné, Kiss Lajos, Hodász Agnes

47. (378.) SZÁM.

	1	2	3	4	5	6	7	8	
9			10						11
12	13		14						15
16		17		18					19
20			21						22
25								24	
25					26				27
28				29			30		31
32				33				34	35
				36					37
									38

Beküldendő: Vissz. 1, 10, 36 és 38. Függ. 9, 11, 13 és 15.

Beküldési határidő: december 28.

ton, Nemes Gabriella, Derzsy Zoltán, Gárdos Oly, Kovács Katalin, Beniczky Lászlóné, Glósz Edit, Vormair Klári, Dorner Ernő, Ágoston Gyula, Magossy Teréz, Magossy Magda és Magossy Sári, Pribék Imréné, Czákó Tibika, Szabó Józsefné, S. M. (Marosvásárhely).

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A KÉK SOROZAT
HUZÁSA A NAGY
5 ÉS 3 ÉS 2
MILLIÓS
NYEREMÉNYEKEL
HOLNAP
LESZ.

A SORSJEGYÁRUDÁK
ÉJFÉLIG VANNAK NYITVA

KÖZGAZDASÁG

Csökkennek a külföldi készletek, de a drágulás megállott

Belföldi anyagokkal igyekeznek az importhiányt enyhíteni

A bucaresti kereskedelmi és iparkamara legutóbbi heti jelentésében részletesen beszámol a belföldi áru piacokon észlelhető jelenségekről. A jelentés megállapítja, hogy a legtöbb cikkben az áremelkedés megállt, egyes importcikkekben fokozódott a hiány és mutatkoznak törekvések arra is, hogy a külföldről nehezen megszerezhető nyersanyagokat belföldi, vagy külföldi — könnyebben beszerezhető — pótlóanyagokkal pótolják.

A gyarmatárakban — a jelentés szerint — az árak stabilizálódása tapasztalható, kivéve a kávé, amelyben az áremelkedés folytatódik és a belföldi készletek állandóan csökkennek. A kiskereskedő legtöbbjénél csak egyes kávéfajok kaphatók, eszálárduló árak mellett.

Hűtőszekrényekben az árak tartottak, a fogyasztás gyenge, a készletek kielégítők. Gyapjában és pamutban fokozódik a hiány, parasztpamutban az eladások megcsappantak, mivel megszűntek az agrármunkásokkal vannak elfoglalva. A legtöbb ezövetkezet jelenleg kielégítő mennyiségű parasztpamuttal rendelkezik. Kézműárakban a kereslet csökkent, amit a megcsappant készletek mellett is ki tud elégíteni a kereskedelem. Gyenge az üzlet a selyemben és selyemárakban is. A műelyemárak ismét jelentősen emelkedtek, a hernyóelyemárak tartottak.

Lábbelikben a kereslet gyenge, különösen finomabb cipőkben. A cipőkészletek kielégítők, a nyersbőr és készáruellátás javult. A bőrgyárak még mindig a tannin és más kémiai segédanyagok hiányáról panaszkodnak, egyes bőrgyárak pótlóanyagokkal kísérleteznek.

Az építőanyagkereskedelem áll, mivel az építkezések befejeződtek. Üvegben és üvegarakban az üzlet szintén csendes. Vasban és vasáruban a forgalom normális, az árak alig változtak az előző hetekkel szemben.

A tüzelőanyagellátás kielégítő, a forgalom és az árak a normalizálódás útján vannak. Nagy a kereslet a pakurában, Szénben az üzlet szezonoszerű, a tűzifa iránti nagy kereslet csökkenésben, a legtöbb város tüzfiaellátása most már kielégítő.

A jelentés megjegyzi, hogy a karácsonyi vásár nem olyan kedvező, mint amilyent a kereskedők vártak.

BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK A PETROLEUM RESZVENYTÁRSASÁGOK SZÁMÁRA. Bucurestiből jelentik: A második hadtest által kiadott hatodik számú rendelet magában foglalja azokat a biztonsági rendszabályokat, amelyeket valamennyi petroleumtársaságnak togonatosítani kell.

Bármikor jelentkezhetnek vizsgára a bekívott egyetemi hallgatók

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszterium úgy döntött, hogy a katonai gyakorlatokra behívott egyetemi hallgatók bármikor jelentkezhetnek részleges vizsgájuk, vagy doktori vizsgájuk letételére. 1940 januárjában külön vizsgák lesznek a teológia, jogi, irodalmi és természettudományi karokon, továbbá az orvosi, állatorvosi, gyógyszerészeti karon azok részére, akiknek egyetlen hátralékos vizsgájuk van.

Meghaladja a 48 milliárd leit a forgalomban levő bankjegymennyiség

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bank most tette közzé december második hetének kimutatását. Eszerint a forgalomban levő bankjegymennyiség a megelőző heti 47 milliárd 891 millió leiről 48 milliárd 69 millió leire emelkedett. A román jegybank aranykészlete 20 milliárd 675 millió lei, tehát 4 millió leivel több, mint az előző héten. A leszámított kereskedelmi váltók összege 18 milliárd 281 millió leivel szerepel a kimutatásban, vagyis az előző héthez viszonyítva 207 millió leivel csökkent.

Változás várható a márkának a leizhez viszonyított árfolyamában. Bucurestiből jelentik: Hivatalosan közlik: A román kormány és egy német gazdasági küldöttség között az utóbbi időben tárgyalások folytak avégett, hogy a tavaszaig megkötött román-német gazdasági egyezményt összeegyeztessék a háború által teremtett új konjunktúrával. Az egyezményt egy-két napon belül aláírják és az a leinek a márkához való új értékelését fogja tartalmazni. A márká drágulási kvótája természetesen nem olyan arányú, mint amennyit kértek. A kvóta nem lévén jelentős, nem fogja zavarni az ország gazdasági életét, nem változtat az ország kivitelének erején és nem befolyásolja a többi országokkal való kereskedelmi kapcsolatokat sem. Itt írjuk meg, hogy a cseh-morva protektorátus kormánya felmentette a romániai termények beviteli takszáját.

Apróhirdetések

Különféle

szavanként 3 lei

Intelligens

szerény, középkorú nőt 2 tagú családdal keresek. Nagyvárad, Pavel-utca 4. II. emelet, apartm. 7.

Mindenes

szakácáné felvetetik. — Jelentkezni d. u. 2-4 óráig, Nagyvárad, Str. Delavrancea 33. szám.

Elveszett

szavanként 1 lei

Elveszett

pénteken a Katolikus Körben egy sötétbarna, hoeszü kabát óv. Körem a megtalálót jutalom ellenében Nagyvárad, Simion Stefan-u. 7. alá ejltuttatni szíveskedjen.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Nagyon

magas árat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbet ékszeráruházz Nagyvárad, Bulevardul Reg. Ferdinand 3.

Veszek

magas áron arany, ezüst, briliáns ékszereket, Haslinger ékszerész, Nagyvárad, Str. Reg. Ferdinand No. 8.

Lakás

szavanként 3 lei

Háromszobás

utcai lakás azonnal kiadó, irodának is. Str. Vlahuta 44. Nagyvárad

Kiadó

butorozott szoba. Erdőkölödni Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 5. sz. alatt az udvarban.

Központban

7 hold ezántó és szőlő bérbeadó. Nagyvárad, Pasteur-utca 4. szám, 3-5 óra között.

2 szoba

irodának, orvosi rendelőnek, lakásnak azonnalra kiadó. Nagyvárad, Piata Regina Maria 3. szám.

Különbejárato

üres szoba kiadó. — Nagyvárad, Andrei Muresan-u. 3. szám.

Ciano külügyminiszter beszéde a fasiszta képviselőházban

Oriási érdeklődő közönség jelent meg a karzaton. A beszéd a németekkel való további együttműködésről, s Olaszországnak Anglia és Franciaország iránti viszonyáról is szólt

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter szombaton délelőtt mondta el a fasiszta képviselőház előtt azt a világszerte óriási érdeklődéssel várt beszédét, amit a Fasiszta Nagytanács legutóbbi határozata már előre bejelentett. A karzatokat zsúfolásig megtöltötte a közönség. Ciano rövid bevezetés után részletesen ismertette azokat a figyelmeztetéseket és tanácsokat, amelyeket Mussolinj ismételtén adott Európának és a világnak.

— A négyhatalmi egyezmény és a leszerelési tervezet — mondotta ezután — holt betű maradt. Ilyen körülmények között Olaszországnak csak egy kötelessége volt, nevezetesen, hogy elszántan és érelyesen gondoskodjék a maga érdekeinek a védelméről. Ilyen parancsoló kötelessége volt biztonságára érdekében Etiopia megszállása is.

Ciano ezután a spanyol polgárháborúról beszélt.

— Nem szabad elfelejteni — mondotta — hogy azok, akik szembehelyezkedtek Olaszországgal az abesszin hadjárat idején, nem hagytak fel

ellenséges magatartásukkal irányunkban a spanyol polgárháború idején sem. Ilyen előzmények után jött létre Berlinben a német—olasz—japán kommunista ellenes egyezmény. Ezt követte Olaszország kilépése a Népszövetségből.

Ciano ezután az 1938 szeptemberi válságra tért át. Beszélt a müncheni értekezletről, melynek célja nem annyira az volt, hogy egy kisebb-ségi kérdésre találjon megoldást, mint az, hogy megnyissa a nemzetek között a megértés és béke együttműködés korszakát.

A továbbiakban Ciano a Németországgal való katonai szövetség változatlan fenntartásáról és a két szövetséges közötti együttműködésről szólt. A beszéd további fejezete Olaszországnak a dunai és balkáni viszonyokra vonatkozó érdeklődését fejezte. Végül a beszéd Olaszországnak Angliához és Franciaországhoz való viszonyát ismertette, mely ma a Földközi tengeren való hatalmi egyensúlyra való figyelemmel jellemezhető.

Nagy erővel folyik a vizsgálat a zernesti cellulóze-gyárban történt robbanás ügyében

A vezetőügyész szerint hosszú időbe telik, amíg tiszta, képet szereznek a szerencsétlenség okairól. — Egy munkás ember megdöbbentő elbeszélése a szerencsétlenségről

Zernesti, december hó.

A gyár, ahol a robbanás történt, egyike az ország legnagyobb cellulóze gyárainak. Tavalyig egy idegen tröszt tulajdonát képezte, de akkor a MICA társaság vásárolta meg.

A gyár a vasár- és ünnepnapok kivételével éjjel-nappal megszakítás nélkül dolgozott, három, egyenként 200 főből álló munkáscsoporttal. A gyártelep az állomás közelében van, monumentális épület, számos munkáslakással és nagykiterjedésű faraktár-teleppel, ahol a cellulóze gyártásához szükséges fát halmozzák fel.

Most is állandóan ott csoportosulnak a gyárépület körül a falu lakosai és nem szűnnek meg újból és újból elbeszélni a történeteket.

Szemtanu elbeszélése a borzalmakról

A szerencsétlenség egyik tanúja, egy munkásember, aki a gyár közelében lakik, a következő részleteket beszéli el a robbanásról.

— Éjjel egy órakor hatalmas robbanás ébresztett fel. Kirohantam, hogy lássam mi történt, de fojtogató szag csapott meg. A gyár egyik mérnökét pillantottam meg ekkor, aki egy kosár gázálarccal sietett a robbanás színhelyére s erre azonnal magamra vettem én is gázálarcomat és a gyár udvarába futottam. Tele volt emberekkel, akik menekülés közben földre estek. Egyesek már halottak voltak, mások hörögve vívták haláltusájukat. A halottak között megismertem Steiner Dezsőt, a gyár igazgatóját, akinek lakása a telep udvarán volt. A robbanás pillanatában bakancsot húzott, köpenyt vett hálógépre és úgy rohant ki az udvarra. De el sem érte a gyárépületet, megfojtották a kiáramló gázok. Ott az udvaron esett össze. Megragadtam kezét és kivonszoltam, majd másokat igyekeztem kimenteni a gáztengerből; egyrésztük már halott volt, másokban még volt valamennyi élet. Velem együtt a falu bírójá és még néhány, közelálló falubeli ember, akik a veszély tudatára ébredve, idejekorán gázálarcot vettek fel, számos halottat és mérgezési tüne-

tek között haldoklót cipeltek ki a gyár udvaráról. Aztán szaladtunk a faluba, hogy tejet hozzunk a megmérgezetteknek. Közben a gyár egyik éjjeli őre a csendőrségre sietett, ahonnan

Ajándékok

nagy választékban már 20 leitől feljebb

Hans Gierling

órás és ékszerésznél
Nagyvárad, Parcul Traian 6.

Veszek ékszereket és eszteriek régi tárgyasat ujjára.

azonnal telefonoztunk Brassóba segítségért. Egy óra múlva több gépkocsin orvosok és a brassói mentők segélycsapata érkezett meg. Kevéssel ezek után a hirtelenében rekvirált brassói gépkocsik egész sora robotgott a gyárhoz, hogy a szerencsétlenül jártakat kórházba szállítsák. Szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy a robbanás időpontjában a falu felől fújt a szél, különben a községben is elterjedtek volna a kiáradó gázok és a katasztrófa még nagyobb méreteket öltött volna. Így a gázok csak a gyártelep munkáslakásait árasztották el, ahonnan páni riadalomban menekültek a munkások, de csak kevesen jutottak friss levegőre; jórésztük ott rogyott össze a gyártelep udvarán. Megfojtotta a gáz a gyár udvarán lévő állatokat is. Az istállókban a lovak elszakították kötőfékeiket és megvadultan száguldottak el. Néhányat közülük a robbanás színhelyétől egy kilométer távolságban kimulva találtak meg.

Gázálarcos mentőcsapatok végezték a mentést

A mentési munkálatokat először gázálarcos mentőcsapatok végezték s csak a gázok eloszlása után lehetett valamennyi halottat és sebesültet elszállítani.

A gyártelepet most csendőrkordon veszi

VAN-E NAGYOBB GONDJA A NŐNEK, mint kiválasztani, hol készül a legjobb fűző? Miért? Mert a jó fűző az elegáns öltözködés alapja. **Helyes testtartást, új vonalakat kölcsönöz** a divat követelményei szerint. Ezáltal az egyszerű ruha is elegánsnak hat. A jól szabott fűző óvja a belső szerveket. Viselése által könnyebb, ruganyosabb a járás, mert megtámasztja a hasfalat és keresztcsontot. Ezért egészséges a viselése. **A legjobb fűzők KOVÁTS SÁNDORNÉNAK** (Nilsesz-telep, Sinaia-u. 4., Nagyváradon) készülnek, aki nagy szakértője a különféle speciális szabásoknak.

körül, hogy a vizsgálatot ne befolyásolhassék senki.

A vizsgálat nagy erővel folyik. A vezetőügyész kijelentette, hogy hosszas és aprólékos vizsgálat szükséges ahhoz, hogy tiszta képet szerezhessenek a szerencsétlenség okairól.

Közben megtörténtek az előkészületek a katasztrófa áldozatainak eltemetésére, ami ma fog megtörténni. A halottak nagyrésze még mindig a zernesti gyártelepen van, ahol a nagy veranda előtt helyezték el sorjában őket. A koporsók lassan készülnek, nincs annyi ács Zernestben, hogy ennyi munkát el tudjanak végezni. Sírásó sincs elég. A katonai előképzsőket vezényelték ki, hogy megássák az áldozatok sírjait.

A brassói kórházakban elhelyezett kilencven gázmérgezéses közül többen menthetetleneknek bizonyultak. A halálos áldozatok száma 71.

Zernestben általános a gyász. Csaknem minden házon gyászlobogó leng s a temetésre nagy tömegek gyűltek össze a környékről a gyászba borult faluba.

A temetés óriási részvét mellett történt meg szombat délután.

A Szamos Tartományi Építőipari Céh igazgató tanácsának nagyfentosságu ülése

Nagyvárad. Saját tud. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a Szamos tartományi Építőipari Céh igazgatósága az elmúlt napokban ülését Pintér István elnöklete mellett. Az igazgató tanács a gyűlés során egyhangúlag kimondotta, hogy karöltve a társcéhek központjaival, nagy- ezabásu segélymozgalmat indít a hadbavonultak, valamint az elaggott iparosok támogatására.

Az igazgató tanács megbízta Boldizsár Imre szamos-tartományi céhtitkár, hogy minél előbb jé- jesebben vegye kezébe a segélymozgalom ügyét.

Az igazgató tanács foglalkozott a kormány által kibocsátott új hadfelszerelési bonok jegyzé- gével és felhívást intézett a céhnek tehetőségéb- bi tagjaihoz, hogy hazafias kötelességének tegyen eleget annál is inkább, mivel gondolni kell arra, hogy sok szegénységbe jutott családon segítenek a bonok jegyzésével.

Foglalkozott az igazgató tanács a céhek ál- tal aláírt közös beadvánnyal, amelyben kéri, hogy a pénzügyi illetékeket a céhek által rön- dezett mulatságokon engedjék el.

Egyben elhatározta az igazgató tanács azt, hogy megbizsa az építőipari céh kulturbizottsá- gát, hogy minél gyakrabban rendezzenek a céh központ helyiségeiben kulturelőadásokat.

Foglalkozott az igazgatóság a szervezkö- da megindításával, amelyen elhatározták, hogy tel- jes erővel megindítják az egész Szamos tarto- mány területén az építőipari céh megszervezését. Utasították a titkári hivatalt, hogy a legközele- bi igazgatósági ülésre terjessze be az anyagi ki- adásokat, mert a karácsonyi ünnepek után nagy eulyt fognak helyezni minden egyes építőipari céhben tartozó iparos megszervezésére.

Ezért a megyeszékhelyen megbízott iparos vezetőket is körlevélben felhívták, hogy terjess- zék be a körzetükben lévő iparosok név- arát, hogy a központi kiküldött az előre megállapított időben az alosztályok és tagozatok megalakítását végrehajtsák.

Kimondotta még az igazgatósági tanács a szamos-tartományi iparossság bármilyen sérelmét, panaszát, vagy kérelmét, a központi titkári hiva- tal elintézi akár levélben vagy személyesen te- ezik meg, tekintet nélkül arra, hogy jelenleg tag- ja-e vagy nem a céhnek. Felvilágosítást minden körülmények között utólagos belépés mellett is ad a titkári hivatal.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépér Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT